Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

1921 оной ...-hээ гарана | № 139 (16662) | 1984 оной июниин 17, воскресени | Сэн 3 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭР—МЕДИЦИНСКЭ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЫН ҮДЭР

АЖАЛАЙ ТҮРҮҮШҮҮЛ ХЭВРЭНЭ

ШЭНЭ АРГА ХЭРЭГЛЭН...

...э хотын 43-дахи кварталда ...аламжын нэгэдэмэл больница ...лэй урда тээ нээгдээ бэлэй. 11 отделенидэ нэгэ доро 480 ...шэлхэ аргатай юм. Тэрэнэй поликлиникэ ороно. Октябрь...ой Карл Марксын нэрэмжэтэ оршодог 4-дэхи поликлиникэдэ ...ой ажалшад, студентнэрэй по...дэ Зүүн-Сибириин технологи...ой соёлой институдуудай сту...рэжэ бэеынгээ элүүрые шал... больницын дэргэдэ гурбадахи ...на поликлиникэ хүдэлнэ.

Городской түргэн туhаламжын энэ нэгэдэмэл больницада дүн хамта 1200 хүн, тэдэнэй тоодо 220 врач хүдэлнэ.

Минии даадаг терапевтическэ отделени больницын байшангай табадахи дабхарта оршодог. Коллективэймнай гэшүүд бултадаа залуушуул гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Эндэмнай 3 врач, арба гаран медицинскэ сестра болон санитарканууд ажаллана. Отделенимнай 50 хүниие абажа, эмшэлхэ аргатай юм. Городой бухы хүн зониие, мүн Улаан-Үдын районой дүтын нютагуудайхидые хангадаг бидэндэ табиһан хүнэй hуури ехэ үсөөн гээшэ. Гэбэшье бидэнэр үбшэнтэнэй олон болоходонь гэртэнь туhаламжа үзүүлхэ, заримдаа коридор соошье хэбтүүлхэ ушартай болодогбди. Намар-үбэлэй үедэ илангаяа үбшэнтэдэй тоо олошордог.

Отделениимнай дүршэлтэй бэрхэ врачнуудай нэгэн болохо Эльвира Николаевна Индосова 1970 онhоо врач-гематологоор ажаллана. Тэрэ 1968—1970 онуудта Москвада ординатура дүүргэжэ ерэhэн юм. Эльвира Николаевна залуушуулые hурган хүмүүжүүлэгшэ. Жэл бүхэндэ манай отделенидэ залуу врачнууд ерэжэ стажировко гарадаг. Тэдэниие хажуудаа абажа, дүй дүршэлдөө hургажа, шэлэhэн энэ мэргэжэлдэнь дурлуулха, ойлгоо, мэдээгүй юумыень заажа үгэхэ—эдэ бүгэдэ манай нангин уялга гээшэ. Энэшье жэлдэ манда олон врачнууд ерэнхэй. Тэдэнэй хоёрынь—Лидия Петровна Барданова, Вера Жамсаевна Хадыкова гэгшэд Эльвира Николаевнагай хүтэлбэри доро ажаллана.

Энэ нүхэрнэй өөрынгөө гол уялгануудhаа гадуур ниитын хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаададсадаг. Тэрэ политкружогой hуралсал хүтэлбэрилэгшэ, мүн арадай хиналтын гол бүлэгэй эдэбхитэй гэшүүн.

Врач-нефролог Алла Владимировна Ангапова мүн лэ үбшэнтэнэй дунда хүндэтэй болоhоор үнинэй. Үбшэнтэниие эмшэлхэ шэнэ-шэнэ аргануудые нэбтэрүүлхэ хэрэгтэ тэрэнэй оруулhан хубитань ехэ. hүүлэй жэлнүүдтэ манай больницада үбшэн зониие hайнаар, түргэнөөр эмшэлхэ талаар олон тоото шэнэ арганууд хэрэглэгдэдэг болонхой. Эльгэн ба бөөрые хорото бодосуудhаа сэбэрлэхэ шэнэ арганууд hүүлэй үедэ үргэнөөр нэбтэрүүлэгдэнэ.

Медицинскэ дунда мэргэжэлэй хүдэлмэрилэгшэднай бултадаа ажал хэрэгтээ харюусалга ехэтэйгээр хандадаг юм. Медицинскэ сестрануудаймнай олонхинь түрүүшынгээ болон хоёрдохи жэлээ ажаллажа байбашье, оролдосо ехэтэй, бэрхэ басагад. Тэдэнэй дундаhаа нэрлэхэ болоо hаа, Оксана Доржиева, Марина Цыбикова, Вера Цыдыпова, Эльвира Эрдынеева, Таня Муруева гэгшэдэй оролдосо, шадабариие тэмдэглэхээр. Эдэнэр үбшэнтэндэ урин дулаанаар хандажа, тэдэниие hамааруулжа, тэсэбэритэй байлгажа шададаг. Больницадамнай медицинскэ сестрануудай дуталдадаг дээрэhээ эдэ басагаднай ажалайнгаа хоорондуур ондоо мэргэжэлнүүдые шудалдаг юм. Улаан-Үдын медицинскэ училищи дүүргээд түрүүшынхеэ ажаллажа байhан Рита Баяндаева наяхан үнгэргэгдэhэн конкурс дээрэ шалгаржа, эрдэм мэдэсээр баян байhанаа харуулжа шадаа.

Больницын отделенинүүдэй, мүн медицинскэ сестрануудай хоорондо конкурснууд саг үргэлжэ үнгэргэгдэжэ байдаг. Больница дотор дэлгэрhэн социалис мүрысөөнэй дүнгүүдые гаргалгада ажалай журам сахилга, ниитын хүдэлмэридэ хабаадалга, комсомолой болон профсоюзай хүдэлмэридэ хабаадалга харагдадаг. «Эрхим медицинскэ сестра» гэhэн нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө конкурс жэл бүхэндэ үнгэргэгдэнэ. Отделениин ахалагша медицинскэ сестра Светлана Лаврентьевна Рябининагай хүтэлбэри доро медсестрануудай hуралсал үнгэргэгдэдэг юм.

Коллектив соомнай ажалай түрүүшүүл олон. Эсэшэ сусашагүй ажалаараа олондо мэдээжэ болоhон Индосова, ахалагша медсестра Рябинина, санитарка В. М. Кондратьева гэгшэд «Коммунис ажалай ударник» гэhэн хүндэтэ нэрэдэ хүртэhэн байна.

Отделениимнай хүдэлмэрилэгшэд гол хүдэлмэриингөө хажуугаар эмхидхэлэй, ойлгуулламжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулдаг байна. Хүн зоной дунда лекци, хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэлгэдэ манай врачнууд гол анхаралаа хандуулдаг. Дээдэ болон дунда hургуулинуудай студентнэрэй дунда, илангаяа иимэ хүдэлмэри олоор ябуулагдана. Тиихэдэ бидэнэр телевидени болон радиогоор hэргылэмжын хүдэлмэри тухай хөөрэлдөө хэнэбди.

Гэбэшье ажал хэрэгтэмнай hаад болодог ушарнууд олон. Гол шухалань гэхэдэ, манай отделенидэ олоор абаха аргагүйдэнэ. Городой болон манай Октябрьска районой үргэдэжэ, хүн зоной тоогой жэл бүри олошоржо байхадань, отделениимнай 50 койко хаанашье хүрэхэгүй байна. Медицинскэ хүдэлмэрилэгшэдэймнай дуталдаха ушар мүн лэ муу нүлөө үзүүлнэ.

Иимэ дутагдалнууд гансашье манда ушардаг бэшэ ааб даа. Хэды тиибэшье бүгэдын хүсөөр бэрхэшээлнүүдые дабан, түрэл Буряад оронойнгоо Россин гүрэндэ hайн дураараа нэгэдэн ороhоор 325 жэлэй ойн хүндэлэлдэ зорюулан, ажалшадайнгаа элүүр энхын түлөө оролдохобди гэжэ бултанай зүрхөө найдуулнаб.

Л. АНДРЕЕВА,
Улаан-Үдын түргэн туhаламжын больницын терапевтическэ отделениие даагша.

ШАГНАЛ

Үдэ хотын түргэн туhаламжын больницын хүүгэдэй хирургиин отделениие даагша Бадма Ринчиновна **Шарыповада «Буряадай АССР-эй габьяата врач»** гэhэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгобо.

Хүн зониие медицинын талаар хангалгада амжалта туйлаhанайнь түлөө, Медицинскэ хүдэлмэрилэгшын үдэртэй дашарамдуулан, Бэшүүрэй районой Шэбэртын больницын акушерка Татьяна Ивановна **Антонова**, Баунтын районой түбэй больницын врач Татьяна Борисовна **Болдырева**, Н. А. Семашкын нэрэмжэтэ республиканска больницын врач Юлия Надмитовна **Васильева**, Хяагтын районой Худара-Сомоной больницын ахамад врач Илья Лундукович **Доржиев**, Баргажанай районой түбэй больницын врач Владимир Федорович **Дерибо**, Н. А. Семашкын нэрэмжэтэ республиканска больницын ахалагша медицинскэ сестра Дулма Будажаповна **Мадуева**, Улаан-Үдэ хотын хүүгэдэй 2-дохи больницын медицинскэ сестра Людмила Александровна **Михайловская**, судебно-медицинскэ экспертизын республиканска бюрогой врач Мария Павловна **Павлова**, ВСЖД-гэй Улаан-Үдэ станциин отделениин больницын ахамад врачай орлогшо Светлана Степановна **Филиппова**, Хурамхаанай районой түбэй больницын ахамад врачай орлогшо Дандар Ринчинович **Цыренов** гэгшэд **Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотануудаар** шагнагдаба.

БҮГЭДЭ АРАДАЙ hАЙНДЭРЭЙ ХҮНДЭЛЭЛДЭ

«Жаяг, журам, харюусалга, мэргэжэл шадабари — арадай элүүрые хамгаалгын шанарые дээшэлүүлгын ашаг үрын эшэ үндэhэн мүн» — гэhэн уряа доро совет медигүүд мэргэжэлэйнгээ hайндэрые тэмдэглэжэ байна.

Медицинскэ хүдэлмэрилэгшын үдэртэ зорюулагдаhан баярай суглаан июниин 14-дэ ССР Союзай Ехэ театр соо болобо.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо Г. А. Алиев, КПСС-эй ЦК-гай харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд, министерствэнүүд болон албан зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд, эрдэмтэд, врачнууд, нийслэл хотын олониитын түлөөлэгшэд суглаанай президиумдэ hууба.

СССР-эй элүүрые хамгаалгын министр С. В. Буренков суглаанда хабаадагшадые hайндэрөөрнь амаршалха зуураа, манай орон дотор медигэй мэргэжэл бүгэдэ ниитын мэдэрэлдэ хүртэнхэй гэжэ тэмдэглээ. Олон зуугаад мянган врачнууд, эрдэмтэд, медицинскэ сестранууд, санитарканууд мэргэжэлэйнгээ, эрхэтэн ёhоной энэрхы hайхан уялгаяа шэн габьяатайгаар бэелүүлнэ. Эб найрамдал сахин хамгаалха, термоядерна дайнай аюулые зайсуулан сараха гэhэн хүн түрэлтэнэй гол шухала зорилгые шиидхэлгэдэ горитой хубитаяа оруулна.

(ТАСС).

25 жэлэй хүндэлэлдэ

ТҮРҮҮШҮҮЛЭЙ ЖЭШЭЭ

...родой түбэй котельнын барилга дээрэ 8 миллион түхэриг ашаглаа.

—Байгша оной сентябриин 1 болотор үшөө 600 мянган түхэригэй барилга хэжэ, түбэй котельнын түрүүшын ээлжээниие ашаглалгада тушааха, городойнгоо ажалшадые халуун уhаар хүсэд хангаха хэрэгтэ хубитаяа оруулха гэжэ хүдэлмэришэднай яhала оролдоно. Түрүүшын хахад жэлэй даабари бүри июниин 10-да дүүргэжэ, «Нижнеангарсктрансстрой» трестын коллектив дотор дэлгэрhэн мүрысөөндэ илажа, мүнгэн шангаар урмашуулагдаа бэлэй. Барилгашаднай саашадаа улам эдэбхитэйгээр ажаллажа, жэлэйнгээ даабари болзорhоонь урид дүүргэхээр зорижонхой, — гэжэ барилга-хабсаралгын 575-дахи поездын начальник В. И. Усов мэдүүлнэ.

А. Е. Бабинцев, Ю Н. Ульянченко болон бусадай хүтэлбэрилдэг бригадануудай коллективүүд үдэр, недели бүриингөө даабари холо үлүүлжэ, бэшэнэйнгээ дундаhаа шалгарна. Жэшээлхэдэ, «Молодогвардеец» отрядай гэшүүн, түрүү хүдэлмэришэн Ю. Н. Ульянченкын хүтэлбэрилдэг бригадын коллектив табан дабхар гэрэй барилга хэжэ байна. Эдэнэр үдэр бүриингөө даабари 125—130 процент дүүргэжэ, бухы ажалаа эрхим шанартайгаар бүтээнэ. А. Е. Бабинцевай хүтэлбэрилдэг бригадын гэшүүд жэлэй эхинhээ поездынгоо коллектив дотор дэлгэрhэн мүрысөөндэ шалгаржа ябана. Энэ бригадын гэшүүдэй нэрэ соло Хүндэлэлэй самбарта бэшэгдэжэ, hара бүри мүнгэн шан барюулагдана.

Барилга-хабсаралгын 575-дахи поездын коллективтэ иимэ ажалша бэрхэ хүбүүд, басагад олон. Эдэнэр халаан бүриингөө даабари үлүүлэн дүүргэхэ, БАМ-ай барилгые түргэнөөр хэжэ, саг болзортонь ашаглалгада тушааха хэрэгтэ хубитаяа оруулалсана. Северобайкальск городто hүнэй заводой корпус, байрын гэрнүүдые, промышленна объектнүүдые бодхооно. Энэ бухы объектнүүд дээрэ хүдэлжэ байгаа барилгашад даабаряа хододоо үлүүлжэ, хамтын хэрэгтэ хубитаяа оруулна.

— Байгша оной табан hарын даабари болзорhоонь урид дүүргэжэ, түсэбhөө гадуур 270 мянган түхэригэй барилга хээбди. Хүдэлмэришэднай жэлэй дүүрэтэр үшөө hайн үрэ дүн туйлахаар эрид шиидэнхэй, — гэжэ В. И. Усов үгэеэ үргэлжэлүүлнэ. Барилга-хабсаралгын 575-дахи поездын коллектив хэлэhэн үгэдөө хүрэхэл байха. Юуб гэхэдэ, манай поездын үйлэдбэриин бухы коллективүүд Буряад ороной Россин гүрэнэй бүридэлдэ ниилэн ороhоор 325 жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын түлөө социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсожо, барилгынгаа хүдэлмэриие эршэ ехэтэйгээр ябуулна бшуу. Ажалай энэ тэмсэлдэ А. Бабинцев Ю. Ульянченко хоёрой даадаг бригаданууд дахинаа шалгаржа; олондо жэшээ харуулжа байнхай.

К. ЖАМЬЯНОВ.

Улаан-Үдын вагонно депогой автоконтрольно цехтэ эбтэй зэтэй, үгэеэ ойлголсожо ядадаггүй нэгэ бүлэ шэнги коллектив хүдэлдэг юм. Эндэ Анна Николаевна Яловик гуша гаран жэлдэ хүдэлжэ ябана. Тэрэ тормозной түхеэрэлгэ заhабарилна. Анна Николаевна дүй дүршэлог залуу нүхэдтөө дамжуулхые оролдодог юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: үнинэй слесарь А. Н. Яловик.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

...ГШЭДЭЙ ...ЭДЭ

[illegible] ...трикотаж га... фабрикада ...ористнууд Ва... Козлова, ...овна Тумурова, ...ежда Ивановна ...гэгшэ Марина ...ская гэгшэд ...эр эрхимлэг... нэрэ зэргэдэ ...огоо түрүүлэн ...адануудай дүн... ...н цехэй Нина ...удаевагай хү... бригадада мүн ...э нэрэ зэргэ

Тиихэдэ табан hарын хүдэлмэриин дүнгүүдээр цехүүдэй хоорондохи социалис мүрысөөндэ бүд эсхэлгын цехэй коллектив илаба. Тус цехэй хүдэлмэрилэгшэд байгша оной эхинhээ түсэбhөө гадуур 65 мянган метрэй бүд эсхэжэ, тонноhоо үлүү түүхэй эд арьбалhан байна. Нёдондо жэлэй энэ хараатай сасуулхада, ажалайнь бүтээсэ 17 процентээр дээшэлээ.

Россин гүрэндэ Буряад ороной hайн дураараа ороhоор 325 жэлэй ойдо зорюулагдаhан социалис мүрысөөн фабрика дотор үдэр бүри эршэдэжэ, ойн баярые угтахын түлөө оёдолшод, нэхэгшэд шармайн оролдожо байнхай.

Н. ЦЫБИКДОРЖИЕВ.

ШАДАЛАА ХАРУУЛНА

Россин гүрэндэ Буряад ороной hайн дураараа ороhоор 325 жэлэй ойн үдэр ерэхэ бүри ойртоно. Түүхэдэ энэ hайндэрые ажалай амжалтаар угтаха гэжэ шиидэhэн Улаан-Үдын гэр барилгын комбинадай коллектив хамаг арга боломжонуудаа элирүүлэн хэрэглэжэ байна.

Октябрьска районой 46-дахи кварталда 100, нарин сэмбын комбинадай 80 квартиратай байрын гэрнүүдые барижа, энэ алдарта ойн болотор ашаглалгада тушааха гэжэ комбинадай барилгашадай абаhан социалис уялга дотор хэлэгдэнэ. Эндэ В. М. Соснинай хүтэлбэрилдэг модошо дархашуулай, В. Н. Кулинецэй ударидадаг штукатур-шэрдэгшэдэй бригаданууд байгша оной эхинhээ габшагайгаар хүдэлжэ, табан hарынгаа түсэбтэ даабариие тус тустаа 133,7-106 процент дүүргэhэн байна. Эдэ бригадануудай түрүү хүдэлмэришэд Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутат Г. Л. Баталова, КПСС-эй Буряадай обкомой гэшүүн И. А. Оголева, А. С. Лозовой гэгшэд халаан бүриингөө нормые ходо үлүүлэн дүүргэжэ, мүрысөөнэй тутые дээрэ үргэн ябана.

Иимэ олон байратай олон дабхар гэрнүүдые барихада ажалай hайн эмхидхэлэй хэрэгтэй байhанийнь мэдээжэ. Ушар иимэhээ барилгашадай бригадануудай хүсэн зүбөөр хубаарилагдан, хүн бүхэнэй үдэр бүри дүүргэхэ хүдэлмэри халаанай эхилхэлээ урид тодорхойлогдоhон байха ёhотой. Түрүүшүүлэй бригадануудта өөhэдынь шадабари эрилтээр барилгын материалнууд саг соогоо асарагдажа, хүдэлмэреэ саг соонь эхилээд байхадань, ажалайнь бүтээсэ ехэ байдаг. Эдэ бүгэдые наринаар сахижа ябаhан барилгашадай дурсагдагша түрүү бригаданууд хахад жэлэйнгээ даабаринуудые дүүргэхэнь ойртонхой.

Д. АМОГОЛОНОВ.

ТҮСЭБhӨӨ ГАДУУР

С. М. Кировэй нэрэмжэтэ заводой хүдэлмэришэд продукци худалдаа наймаанда эльгээхэ хахад жэлэй түсэб июниин 29-дэ сум дүүргэжэ, даабариhаа гадуур 12 мянган түхэригэй продукци гаргаха байна. Мүн лэ тэдэнэр түсэбhөө гадуур шэнэ 3 түхеэрэлгэ хабсаргажа, ашаглалгада тушаахаар хараалангхай. Тиигэжэ ойн баярай үдэр хүрэтэр 15 мянган түхэригэй шэнэ амhарта үйлэдбэрилхэ юм.

325 жэлэй ойн хүндэлэлдэ зорюулагдаhан социалис мүрысөөндэ Галина Федоровна Редикальцевагай хүтэлбэрилдэг хэб дарагшадай бригада эрхимлэжэ ябана.

Т. МОКИЕНКО,
заводой социалис мүрысөөнэй талаар инженер.

ХҮДЭЛМЭРЕЭ ҮРГЭЛЖЭЛҮҮЛhЭЭР

НИИДЭЛГЭ ЗАЛАН ХҮТЭЛХЭ ТҮБ. (ТАСС). Космонавтнууд Леонид Кизим. Владимир Соловьев, Олег Атьков 128 сүүдхэ соо «Салют-7» гэжэ замбуулинай станци дээрэ хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлhээр.

Үнгэрhэн үдэрнүүдтэ экипаж Газарай нюрууе хэрэглэхэ, тэрэнэй атмосферэ болон ионосферые шэнжэлхэ, одо мүшэдөөр замаа тодорхойлхо, арга онолнуудые, хэрэгсэлнүүдые тааруулан табиха программануудые бэелүүлhэн байгаа.

Научна шэнжэлгэнүүдhээ гадна космонавтнууд «Прогресс-22» гэжэ транспортна онгосо сооhоо ашаа буулгаха ехэ хүдэлмэри хэнэ. Тэдэнэр абаашагдаhан түхеэрэлгэ хэрэгсэлнүүд болон аппаратурые hууридань табиhан, станци дээрэхи аккумуляторна химическэ батарейнүүдые hэлгэhэн байна.

Үнгэрhэн долоон хоногой үдэрнүүдэй нэгэндэ экипаж амараа hэн. Космонавтнууд бэеэ угааhан, тэдэнэртэ зорюулагдаhан радио болон телевизионно холбооной сеансуудай үедэ гэр бүлэнэртээ уулзаhан байгаа.

Июниин 15-да газарай нөөсэ баялигуудые шэнжэлхэ программын үндэhөөр геофизическэ хэдэн туршалгануудые хэбэ. Энэ удаада Забайкалиин, Советскэ Союзай зүүн эрье, Номгон далайн оршон тойрониие адаглан шэнжэлhэн, фото-зурагуудые буулгажа абаhан байгаа. Эдэ шэнжэлгэнүүдтэ космонавтнууд гарай ба тусхайтаар бэхилэгдэhэн фотокамерануудые, мүн элдэб хэмжээнэй электро-суранзата долгин дээрэ хүдэлдэг аппаратурые хэрэглэнэ.

Врач О. Атьковой хэhэн медицинскэ шалгалтын ба шэнжэлгэнүүдэй үрэ дүнгүүдэй ёhоор, экипажай бэенүүд hайн.

«Салют-7»— «Союз-Т-11» —«Прогресс-22» гэжэ замбуулинай эрдэм-шэнжэлгын комплексын ниидэлгэ гэмгүй hайнаар үнгэрнэ.

АРАДАЙ ХИНАЛТА ТУХАЙ

Арадай хинагшын тайлбарилалта шэнээр, нэмэлтэтэйгээр хэблэгдэбэ. Хиналта ба гүйсэдхэлые шалгалта тухай В. И. Ленинэй гол зохёолнууд, партиин съезднүүдэй ба КПСС-эй Центральна Комитедэй Пленумүүдэй документнүүд сооhоо абтаhан зохихо тобшололнууд тэрээн соо оруулагданхай. Арадай хиналта тухай КПСС-эй ЦК-гай тогтоолнууд, СССР-эй Хуулинууд, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй тогтоолнууд толилогдоно. Тэрэнэй зарим бүлэгүүдтэ арадай хиналтын комитедүүдэй, бүлэгүүдэй ба постнуудай хүдэлмэридэ шухала удха шанартай тайлбарилалтын-методическа заабари зүбшэлнүүд оруулагданхай.

Политическэ литературын хэблэл тус номые барлажа гаргаба. (ТАСС).

КПСС-эй ГОРРАЙКОМУУДАЙ ТАhАГУУДЫЕ ДААГШАНАРАЙ СЕМИНАР

Июниин 14—15-да КПСС-эй обкомдо партиин горкомууд болон райкомуудай юрэнхы таhагуудай даагшанарай семинар боложо дүүрэбэ. Тус семинарые КПСС-эй обкомой секретарь нүхэр К. А. Албашеев нээбэ.

Семинарта хабаадагшадай гол анхарал КПСС-эй ЦК-гай февралиин, апрелиин (1984 он) Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдтэ, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр К. У. Черненкын хэлэhэн үгэнүүд соохи зүбшэл заабаринуудта үндэhэлэн партийна аппарадуудай хүдэлмэриие нарижуулан hайжаруулха асуудалда хандуулагдаhан байна.

КПСС-эй обкомой таhагуудые даагшанар нүхэд К. К. Шомоев, М. М. Гаськов, Г. М. Конев, партиин обкомой харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд нүхэд Н. К. Хардаева, А. В. Пластинин, Ф. Г. Шелковников, П. М. Кузнецов, Н. Ф. Прокофьева гэгшэд семинарта хабаадагшадай урда үгэ хэлээ.

Семинарта хабаадагшад КПСС-эй Улаан-Үдын горкомой хүдэлмэритэй танилсаба. Эндэ КПСС-эй горкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр В. С. Тимашов, партиин горкомой юрэнхы таhагые даагша Л. К. Уланова үгэ хэлэhэн байна.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй
УКАЗ
ЯРУУНЫН РАЙОНОЙ «УЛААН ТУЯА» ГАЗЕТЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Ажалшадые коммунис ёhоор хүмүүжүүлхэ, тэдэниие экономическа ба соёлой байгуулалтын зорилгонуудые бэелүүлгэдэ элсүүлхэ хүдэлмэриие ашаг үрэ ехэтэйгээр ябуулhанайнгаа түлөө, байгуулагдаhаар 50 жэлэй ойтой дашарамдуулан Яруунын районой «Улаан Туяа» газетые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ хото, Соведүүдэй байшан.
1984 оной июниин 13.

ОРОНОЙ САБШАЛАН ДЭЭРЭ

ВОЛГОГРАД. Областиин ажахынуудай ажалшад уhалууриин полинууд дээрэhээ хүсы үбhэ түрүүшынхеэ сабшажа абаба. Байгша ондо «Память Ленина» совхозой В. Дегтяревой хүтэлбэрилдэг бригадын уhалууриин газар дээрэ илангаяа hайн ургаса гараа. Эндэ гектар бүриhөө дунда зэргээр 200 гаран центнер ногоон эшэ намаа хуряагдана. Энэ подрядна коллектив даалгагдаhан газар дээрэhээ ургаса үшөө 4 дахин хуряажа абахые түсэблэнэ.

СТУПИНО (Московско область). Москва шадарай Ступинска районой «Красная заря» совхоздо имагтал эрхим шанартай үбhэ хуряана. Эндэ ажал хэрэгынь hайнаар эмхидхэгдэнхэй. Оньhожоруулагдамал тусхай звенонууд ногоо сабшажа унагааад. бушуу түргөөр, жэгдэ hайнаар хатаажа. үбэлжөөндэ оруулдаг байна. Эндэ тусхай аргаар бүри hайнаар хатаагдадаг юм.

Москва шадарай бусад зарим ажахынуудта үбhэ ногоогоо түрүүшынхеэ хуряажа абаха хүдэлмэреэ июниин 20 болотор дүүргэхые хараална.

ОРДЖОНИКИДЗЕ. Түбэй Кавказай саhан дуулгата мундаргануудай боориин сабшалангууд дээрэhээ тэжээл бэлдэхэ хүдэлмэри эхилбэ. Тусхай шэглэлтэй, ажахын тоосооной оньhожоруулагдамал отрядууд ургаса хуряана. Косилканууд, пресс-подборщигууд, витаминта үбhэнэй гурил, сенаж, тэжээлэй гранула бэлдэхэ агрегадууд сабшалан дээрэ гараба. Эгсэ ташалангуудта машинанууд үргэнөөр хэрэглэгдэнэ. Хойто Осетиин ажахынууд 1 миллион тонноhоо үлүү ехэ бүдүүн ба шэмэтэ тэжээл бэлдэхые түсэблэнэ.

ХЕРСОН. Херсонско областиин Каховско районой механизаторнууд олон жэлэй ногоо сабшаха талаар оньhото техникээ бухы хүсөөрнь хэрэглэнэ. Сабшагдаhан участогуудта минеральна үтэгжүүлгэнүүд оруулагдана. «Фрегат» гэжэ бороо оруулдаг түхеэрэлгэнүүд хүдэлгэгдэнэ. Энэнь талмайнуудые удаадахи хуряалгада бэлдэхэ арга олгоно бшуу. Ажал хэрэгээ иимээр эмхидхэhэнэй ашаар гектар бүриhөө 130 центнер хүрэтэр эрхим шанартай хүсы үбhэ хуряажа абаха байна.

РАПО-гой соведэй дурадхалаар районой бухы ажахынуудта оньhожоруулагдамал комплекснууд тэжээл бэлдэнэ. Байгша ондо Украинын олохон областьнуудта үнеэн бүхэндэ 1 тонно үбhэ бэлдэхые шиидхэгдээ.

УРАЛЬСК. Приуральска районой Кировэй нэрэмжэтэ колхоздо гектар бүриhөө хүсы үбhэнэй баян ургаса ургуулба. Эндэ уhалууриин газар дээрэhээ ургасаяа гурба дахин сабшажа абахые хараална. Теректинскэ, Зеленовско, Чапаевска ба бусад районуудай ажахынуудта ургасань илангаяа hайн.

Транспортна звенонууд унагаагдаhан үбhэ үбэлжөөнүүдтэ зөөнэ. Энэнь ургаса гээлтэгүйгөөр хуряажа абаха арга олгоно.

(ТАСС).

КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые дэлүүлхын түлөө

ОНСО АНХАРАЛ ХАНДУУЛМААР

Научно-техническэ дэбжэлтые хурдадхаха талаар партиин хараалһан зорилгонууд дотор гарай ажалые усадхаха программа онсо һуури эзэлдэг гээшэ. Тэрэниие бэелүүлхын тула комплексно оньһожоруулга, автоматизаци нэбтэрүүлхэ шухала. Энэ хадаа ажалай бүтээсэ, ниитын үйлэдбэриин ашаг үрые саашадань дээшэлүүлхын, мүн экономикын ба социально-ажаһуудалайшье али олон асуудалнуудые зүбөөр шиидхэлгын эшэ үндэһэн болохо байна. Тиимэһээл бар хүсөөр хэгдэдэг ажал оньһожоруулгые түргэдхэхэ зорилго КПСС-эй XXVI съезд дээрэ табигдаһан юм.

Гараар хэгдэдэг, эсэбэритэй хүндэ ажал хадаа хүдэлмэриин журамда муугаар нүлөөлдэг, хүнүүдэй ажалһаа гаралгые олошоруулдаг байна. Иимэ ушар хамһабариин үйлэдбэридэ илангаяа олоор үзэгдэдэг гээшэ. Тэндэхи ашаалалгын-буулгалгын хүдэлмэриие, складуудтахи ажалые, ашаа зөөлгые мүнөө үеын эрилтэдэ хүрэмөөр оньһожоруулагданхай гэхын аргагүй. Тиимэһээл энэ албанда хүдэлмэришэд дуталдадаг.

Манай судна бүтээлгын заводто үнгэрэгшэ гурбан жэлдэ техникын талаар шэнээр зэбсэгжэн, комплексно оньһожоруулга нэбтэрүүлһэнэй ашаар бүхы түсэбнай болзорһоо урид дүүргэгдэһэн, хүдэлмэришэдэй тоо олошоруулангүй ажалай бүтээсэ дээшэлүүлэгдэһэн байха юм. 1981—1985 онуудта шэнэ техникэ нэбтэрүүлэн хэрэглэжэ, үйлэдбэрнин ашаг үрые дээшэлүүлхэ түсэбөөр гурбан зуу гаран хэмжээн хараалагдаһан байха юм. Энэ хэмжээнүүд түрүү технологическа процессүүдые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ, оньһожоруулагдамал участогуудые бии болгохо, тэрэнэй ашаар хүдэлмэри ехэтэй ажал усадхаха хэрэгтэ зорюулагдаһан байгаа. Тиигэжэ ажалай бүтээсын ургалта даб дээрээ гушаад процент шахуу болоо.

Судна бүтээлгын үйлэдбэридэ мүнөө үедэ гол түлэб поточно-позиционно арга хэрэглэгдэнэ гээшэ. Мүнөө бидэ буксир, катернуудые бүтээхэ гүйсэд оньһожоруулагдамал линиинүүдтэй болонхойбди.

Бүтээгдэһэн судануудые уһанда табидаг нэмэл стапельнуудынай заһабарилагдан шэнэлэгдээ. Суднануудые буулгаха шэнэ түхеэрэлгэнүүд, хоёр кран, лебедочно станци тодхогдоо. Эдэ бүхы хэмжээнүүд өөрын туһаламжа үгөөл бэзэ. Тиигэжэ Байгал-Амарай түмэр замай барилгые суднануудаар хангаха гүрэнэй түсэб хараалагдаһан болзор соогоо дүүргэгдээ һэн. Гэхэтэй хамта шухала хэрэгтэй суднануудынь болзорһоо урид ашаглалгада үгтэһэн байха.

Гүрэнэй түсэбэй болзорһоо урид дүүргэлтэдэ ажалай эмхидхэл мүн лэ ехээр нүлөөлдэг гээшэ. Мүнөө манай предприятида бригадна гурим нэбтэрүүлэгдэнхэй. Энэ түрүү гуримаар хүдэлхэдэ, ажалай бүтээсэ эрид дээшэлнэ.

Заводто мүнөө оньһожоруулагдамал дүрбэн линии ба участогууд хүдэлгэгдэдэг болонхой. Бүхыдөө зуун гуша гаран элдэб түхеэрэлгэ болон зэр зэмсэгүүд. Энэ мэтэшэлэн мүнөө ба ойрын жэлнүүдэй хараа түсэбтэ комплексно оньһожоруулга гол һуури эзэлхэ байна. Тиин энэ талаар арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлэй эхинһээ бэелүүлэгдэһэн эгээл томо томо хэмжээ ябуулганууд гэбэл:

Шудхалгын цехтэ комплексноор оньһожоруулагдамал линиинүүд, тусхай хэбээр шудхалаа хэхэ технологи нэбтэрүүлэгдэжэ, шудхалгын шэнэ түхеэрэлгэнүүд тодхогдоо.

Зөөлэн мебель бүтээхэ поточно линии эмхидхэгдэжэ арадай үргэн хэрэглэмжын эд бараа гаргалгые 2,5 дахин үргэдхөө.

Складуудтахи ажал оньһожоруулагдажа, тэндэхи хүдэлмэриин бүтээсэ найма дахин дээшэлээ.

Газаар металл отолдог «Стрелка» гэжэ, мүн үгтэһэн программаар хүдэлдэг «Кристалл» гэжэ машинануудай хүсөөр металл болбосоруулга гуша гаран процентээр дээшэлээ. Тиигэжэ 2500 тонно ашаа шэрэхэ баржануудые бүтээхэ аргатай болообди.

Стеклопластика болон капролоново зүйлнүүдээр суднануудай винт бүтээхэ арга олоһонойнгоо түлөө предприятиимнай хүдэлмэрилэгшэд В. Н. Курбатов, Н. П. Зверева, М. И. Шкоркин, Н. Н. Комаров гэгшэд ВДНХ-гай алтан ба мүнгэн медальнуудаар шагнагдаа һэн.

Заводтомнай хүдэлмэришэдэй ажалай оньһожоруулга 55 процентдэ хүрэнхэй. Судна бүтээлгэдэ, арадай үргэн хэрэглэмжэдэ үгэдэг бүхы продукцимнай шанарай нэгэдэхи категорёор сэгнэгдэдэг болоо. Тиихэдэ табан зүйлэй продукцида гүрэнэй Шанарай тэмдэг үгтэһэн байха юм. Эдэ бүгэдөөр хаража үзэбэл, үйлэдбэриие оньһожоруулха талаар нилээд ехэ хүдэлмэри манай заводто ябуулагдана гээшэ.

Гэбэшье энэ асуудал гүйсэд шиидхэгдээ гэхын аргагүй. Жэшээлэн хэлэбэл, предприятиин үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдэхээр хараалагдаһан хэмжээнүүд заводой гол цехүүдэй түсэбтэ заатагүй дүүргэгдэхээр оруулагданагүй. Мүн хамһабариин цехүүд хүсэ багатай дээрэһээ шэнэ суднануудые бүтээлгын бэлэдхэлэй хүдэлмэри хэжэ шаданагүй. Шэнэ техникээр үйлэдбэриие хангалга түсэбөөр хараалагдаһанай ёһоор хэгдэнэгүй. Эдэ бүхы шалтагаануудһаа дулдыдан шэнэ техникэ, технологи ажалдаа нэбтэрүүлэн, үйлэдбэриин ашаг үрые дээшэлүүлхэ түсэбтэ болзор удааруулагдана.

Түсэбтэ арбан нэгэдэхи табан жэлдэ жэл бүри 19 мянган түхэригэй экономическа олзо үгэхөөр ажалай бүтээсые дээшэлүүлэн, продукциин гаргашые үргэдхэхөөр хараалаанхайбди. Мүн 280 хүнэй ажал условноор сүлөөлэгдэхөөр түсэблэгдэнэ.

Арбан нэгэдэхи табан жэлэй эхиндэ предприяти дээрэмнай һалбаримнай методикын ёһоор гар ажалай паспортизаци үнгэргэгдөө һэн. Тиигэжэ бүхыдөө 424 газарта ажалынь гараар хэгдэнэ гэжэ элирүүлэгдэһэн байна. Тэдэниие усадхаха хэмжээнүүд хараалагдаа. Тус хэмжээнүүд заводой жэл бүриин түсэбтэ оруулагдана. Тиин энэ табан жэлэй хугасаа соо хараалагдаһан хэмжээнүүд гэбэл:

— Стандартна бэшэ түхеэрэлгэнүүд болон зэр зэмсэгүүдэй шэнэ цехүүдые бии болгожо, оньһожоруулгын зарим зэр зэмсэгүүдые өөһэдынгөө хүсөөр бүтээхэ;

— шудхалгын цехые һэльбэн шэнэлхэ ба оньһожоруулха. Тэрэнэй ашаар тодо нарин шудхалаа хэдэг болохо;

— үгтэһэн программаар хүдэлгэгдэдэг машинанууд дээрэ металл отололгые оньһожоруулагдамал линии тодхожо, газаар металл отололгын хүдэлмэриие улам ашаг үрэ ехэтэй болгохо;

— тоото программна хүтэлбэритэй станогуудай участок бии болгожо, түмэр соргонуудые сэбэрлэхэ, хахад автомат линиинүүдтэй оньһожоруулагдамал участок эмхидхэхэ;

— Гальваноучастогые һэльбэн шэнэлжэ, шэнэ технологидо оруулха.

Республика дотор үйлэдбэриин процессүүдые комплексноор оньһожоруулгын асуудалнуудые гүйсэд шиидхэхын тула оньһожоруулгын зарим шухала түхеэрэлгэнүүдые али нэгэ предприяти дээрэ бүтээдэг болохо гү, али тусхай тиимэ албантай болохо шухала гээд һанагдана. Гарай ажалые гүйсэд усадхажа шадабал, ажалай бүтээсэ, үйлэдбэриин ашаг урашье дээшэлхэ бшуу.

Ю. ОВДИН,
Улаан-Үдын судна бүтээлгын заводой инженер-технолог.

МҮРЫСӨӨНЭЙ ТҮРҮҮ ЗЭРГЭДЭ

АЛДАР СОЛОЁО АРЬБАДХАНА

Республикын түрүү һаалишадай уулзалгада хабаадалсаһан Яруунын районой суута малшан Цырен-Дулма Жамбаловна Гурожаповатай уулзажа хөөрэлдэхэ зохид ушар тохёолдоо бэлэй. Энэ эхэнэр тухай һайса дуулаһаншье һаа, түрүүшынхеэ дүтэ танилсажа, ажал хэрэгээрнь һонирхоо һэм. Хараха янзада таби гаража ябаһан наһатай дунда зэргын бэетэй, урихан шарайтай эхэнэр байба. Һалхи шуурганда үлеэлгэжэ, харлашаһан нюурыень, хүдэр шанга гарнуудыень харахадаа тэрэ бүхы наһан соогоо ажал хэһэн, халуун хүйтэниие дабажа гараһан эхэнэр гээл һаа, ехэ алдуу болохогүй. Суута һаалишанай һүүлэй жэлнүүдэй түйлаһан үрэ дүнгүүдээрнь һонирхобол, нилээд гайхахат. Сэбдэг хүйтэн Яруунын нютагта үнеэн бүриһөө гурба мянган килограмм һү һаадаг хэн бэ гэжэ нютагайхидһаань асуугаа һаатнай, Нарһатын совхозой малшан Цырен-Дулма Гурожапова гээд хүн бүхэн харюусахал.

Энэ хүмнай бэшэндээ орходоо һайн байдалтай, мүнөө үеын эрилтэдэ харюусама гүйсэд оньһожоруулагданхай фермэдэ хүдэлдэг гэжэ уншагшаднай һанажа болохо. Тиимэ юумэн байхагүйл. Цырен-Дулма Жамбаловна өөрынгөө хүсэ шадалые гамнангүйгөөр хүдэлһэндөө иимэ амжалта түйлана ха юм. Тиигээдшье тэрэ һаалишанаар 33 жэлэй хугасаа соо ажаллаһандаа дүй дүршэлөөршье баян болонхой ааб даа. Эдэ бүгэдыень хэлээдшье яалай!

...Дайнай үеын хатуу шэрүүн 1944 он гээшэ һэн ха. Эгээл энэ үедэ эжы, баабайгаа гээгдэхүүлжэ үншэрһэн Цырен-Дулма арбан гурбатайһаа малай гүүртэдэ хамһалсахаар ошобо. Иигэжэ тэрэ хара ажал хэжэ олоһон мүнгөөрөө хубсалжа, хоолложо эхилээ бэлэй. Тэрэ сагһаа хойшо басаганай ажалай зам эхилһэн байна.

Түрүүшын үедэ Цырен-Дулмада гайтайхан байгаа. Эртэ үглөөнһөө үдэшын харанхы болотор гүүртынгээ малые эдеэлүүлхэ, үдэрынь тэдэнээ бэлшээридэ гаргажа адуулха, шабааһыень арилгаха, үдэр бүхэндэ шахуу дэбисхэрыень һэлгүүлхэ, юрэдөө, ажал ба рагдаха бэшэ ааб даа. Он жэлнүүд һэмжэн үүлэн шэнгеэр үлхэлдэн ошожол байгаа. Малшан басаган энэ хүдэлмэридөө дадаа, бага-сага дүршэлтэйшье боложо эхилээ, залуу малаа хэзээ, хэдыдэ, ямар бэлшээридэ адуулхаб, яагаад эдеэлүүлхэдэ шэгнүүрэ түргэн нэмээхэб гэжэ үхэршэдһөө дутуугүй ажалаа һайн мэдэхэ болоо. Иигэжэ энэ хүдэлмэритээ танилсаад, дүршэл шадабариин онол аргыень олоод ажаллажа байтарнь, 1951 ондо «Улаан-Туяа» колхозой хүтэлбэрилэгшэд тэрэниие һаалишан болохыень дурадхаа һэн. Теэд нүхэр Гурожапова удаан бодомжолжо байнгүйгөөр зүбшөөгөө бэлэй. Залуу басаган энэ шэнэ ажалдаа баһал хүсэ шадалаа гамнангүй хүдэлжэ эхилээ.

Эгээл эдэ онуудта бишыхан колхозууд нэгэдүүлэгдэжэ, томодхогдоһон ажахынууд болгогдожо эхилээ. Яруунын «Домно», «Улаан-Туяа» колхозууд нэгэдэжэ, «Рассвет» гэжэ нэрлэгдээ бэлэй. Энэ ажахын һү һаалиин фермэнь үүлтэртэ үнеэдээр элбэгжэжэ, залуу һаалишадаар хангагдажа захалаа. Дайнай һүүлэй хүшэр хүндэ жэлнүүдтэ хамаг бэрхэшээлнүүдые абалсажа гараһан һаалишадай нэгэн Цырен-Дулма Жамбаловна гэхэдэ, алдуу болохогүй.

— Тэрэ үедэ мал ажалда, илангаяа һаалиин малда хүдэлхэдэ, угаа хүндэхэн һэн. Бухы ажалаа бар хүсөөрөө хэхэш. Тиихэдэ оньһон техникэ гэжэ огтолон байгаагүй. Теэд хайшан гэхэбши, гэдэргээ сухарижа байнгүйгөөр хүдэлжэл гараалди даа. Ондоо саг ерэхэ, юумэмнай хубилха даа гэжэ бодомжолоод лэ, ажаллажа орохош. Хорёод үнеэдэй хатуу хүхыень шоборжо, арай шамай дүүргээд, үдэрэй ангама халуунда үбһэ сабшахаш, удаань бухаллажа һүрилхэш. Тиихэдэ техникэ үшөөл бирагүй һэн. Үдэшэлэн эсэшэнхэй ерээд, дутуу ядуу эдеэлээд, дууража хэбтэхэдэшни, бухы үе мүсэшни, гарнуудшни үбдэжэ эхилхэл даа. Яахабши даа, залуул ябаа ха юмбиб,— гэжэ Цырен-Дулма Жамбаловна мүнөө намда һаалишан болоод байһан үе сагаа дурдан хөөрөө бэлэй.

Тэрэ сагһаа хойшо мүнөө болотор түрүү малшан сугтаа хүдэлһэн нүхэдтөө үүрэй сайхые угтан ябана. Энэ үнгэрһэн хугасаа соо һаалишан эхэнэр олон юумэ үзөө, хараа, тэрэндэ бэрхэшээлтэй сагуудшье дайралдаа. Теэд Цырен-Дулма Жамбаловна гэдэргээ орсойдоошье сухаряагүй, энэ ажалһаа болихомни гэжэ нэгэтэшье хэлээгүй. Эдэ жэлнүүдтэ нүхэр Гурожаповагай эрхим малшан болоһондонь гайхал ороойдоошье байхагүй, ажабайдалнай улам саашаа ябажал байна ха юм.

«Рассвет» колхознай Нарһатын совхоз боложо хубилаа. Тэрээнтэй суг хүдэлһэн наһатай болоһон һаалишадшье пенсидэ гаража ябаа, нүгөө заримашуулынь һургуули һударта һурахамнай гээд ошоо. Тэрэ залуу халааниие бэлдэхэ асуудалда хододоо анхарал хандуулаа. Һаалишанаар хүдэлхэсэ ерэһэн шэнэ хүнүүдтэ эхэ шэнгеэр хандажа, өөрынгөө мэргэжэлдэ һургахые оролдодог байгаа. Иимэл хадаа тэрэ коллектив соогоо хүндэтэй хүнүүдэй нэгэн болонхой.

Энэ эхэнэртэй хөөрэлдэжэ байхада үгэ бүхэнөө бодомжотойгоор, тоб байса хэлэдэг хүн гэжэ ойлгоо һэм. Ёһотойл ажалша хүн өөрынгөө нэрэ хүндые, өөрынгөө ажалай сэн гээшые һайн мэдэдэг, тэрэнээ зүбөөр ойлгодог гэжэ зүб хэлсэдэг. Гэр бүлэдөө амгалан һайн, эбтэй эетэй, бүхы юумэнэй бүтэмжэтэй байхада хүдэлмэриньшье урагшатай ябадаг шуу. Цырен-Дулма Жамбаловнагай хани нүхэрынь сагһаа урид наһа барһан, тэрэнэй табан үхи хүүгэдынь томонууд, ехэшүүлынь айл бүлэ болоод, республика соогуураа таранхай. Ехэ басаган Соёлмаань Хурамхаанай райондо ветеринарна врачаар хүдэлдэг, айл бүлэ болонхой. Хоёрдохи басаган Сыпилмаань Хойто-Байгалай райондо багшаар хүдэлнэ. Эдэнэй удаадахи Жибзэмаагай түрэл нютагтаа һаалишанаар хүдэлжэ байтарнь, совхозой хүтэлбэрилэгшэд тэрэниие дунда шатын кадрнуудые бэлэдэг һургуулида Улаан-Үдэ эльгээгээ. Мүнөө тэрэ һургуулияа дүүргэжэ, зоотехнигэй мэргэжэлтэй болохонь. Балдан-Доржо хүбүүниинь армиин сэрэгэй уялгата албанһаа бусажа ерээд, ажахыдаа трактористаар ажаллажа байна. Харин одхон Галсан-Доржонь сэрэгэй уялгата албаяа үнэн сэхээр дүүргэжэ ябана. Иигэжэ Цырен-Дулма Жамбаловнагай үхи хүүгэдээ, ашанараа хараад, амжалтатай хүдэлжэ ябаһандань гайхал оройдоошье байхагүй. Дуратай ажал, гэр бүлын элүүр энхэ, амгалан ажабайдал—эдэ бүгэдэ хүнэй һэтэйл жаргал ха юм даа.

— Манай ажал хэрэгэй үрэ дүнгүүд үшөөшье дээгүүр байха һэн. Хэрбээ малай байрын һайн байбал, тэжээлэй элбэгээр нөөсэлэгдэбэл, амжалтаяа бүри арьбадхаха аргатайбди. Нёдондо хабар, зунаинь Яруунын нютагаар хура бороо ехээр орожо, бүхы юумэмнай уһанда абташоо һэн. Энэ ушаралта байдалһаа болоно, фермын мал зуһаландаа гаргагдажа шадаагүй бэлэй. Иигэжэ түхэреэн жэлэй туршада үбэлжөөндөө байрлахадаш, хаанаһаа һүн абтахаб даа. Тиигээдшье үнеэдэймнай байрань хуушаржа, хушалтань, ханануудынь унахаяа байна. Энэ байремнай заһуулыт, заһабарилыт, үгышье һаа, шэнээр дал хорёоемнай барижа үгыт гэжэ совхозой хүтэлбэрилэгшэдтэ хэдышье дахин хэлээ гээшэбиибди. Хэрбээ байра байдалыемнай заһабарилжа, шэнэлжэ үгөө һаань, поточноцехово технологидошье ороод, хамтын гуримаар хүдэлхэшье байгаабди. Эдэ түрүү онол аргануудай ашагтайень бидэ һайн мэдэрнэбди, ойлгонобди. Маанарта хэрэглэгдээгүй арга боломжонууд бии даа. Теэд иимэ байрада байгаад, бухы ажалаа бар хүсөөрөө хэжэ байхадаа ямар түрүү онол арга хэрэглэжэ шадахабши. Һүүлэй үедэ тэжээл буйлуулдаг цехнайшье хүдэлхээ болибо, — гэжэ нүхэр Гурожапова өөһэдтөө бии байгаа дутуу дунданууд дээрээ тогтоо һэн.

Үнэхөөрөөшье иимэ тулюурхан байдалда хүдэлжэ байһан аад, тэрэ бэшэндээ орходоо һургаргүй һайн, үндэр дүнгүүдые түйлана. Энэ фермын коллектив ажал хэрэгээрээ район дотороо нилээд суурханхай. Эндэ ажалай түрүүшүүл яһала олон байха. Жэшээлхэдэ, дүршэлтэй һаалишад Дулмажап Ширапова, коммунист Галсан-Дари Дамбаева гэгшэд жэлэй туршада үнеэн бүриһөө 2500 килограммһаа дээшэ һү һаадаг. Харин Цырен-Дулма Жамбаловна нёдондоной дүнгөөр үнеэн бүриһөө 2875 килограмм һү аба...

Хяагтын районой Худэриин совхоздо 12 луговод хүдэлнэ. Тэдэнэй дунда район соогоо мэдээжэ болоһон, дүй дүршэлөөр баян луговод, КПСС-эй гэшүүн Доржо Намсараевич Дугаров жэл бүри онсо шалгардаг юм. Тэрэнэй хүтэлбэрилдэг звено 82 гектар сабшалан газартай. Доржо Намсараевичай звено нёдондо сабшалангай гектар бүриһөө 45 центнер гэхэ гү, али хэлсээгээр хараалагдаһан түсэбһөө хоёр дахин ехэ үбһэ хуряажа абаһан байгаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Доржо Намсараевич Дугаров Ботхон гэжэ сабшалангаа уһалжа байна.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

БАРГАЖАНАЙ РАЙОНДО

ХАРТААБХАЯА ХАРУУҺАЛНА

Байгша оной хабар районой ажахынуудай хартаабхашад 500 гектарта хартаабха һуулганхай. Һүүлэй жэлнүүдтэ баян ургаса ургуулжа, гахайнуудаа, мүн үнеэдээ хартаабхаар хооллуулдаг болоһон Баргажанай, Шитханай совхозуудта хартаабха горитойхоноор таригдаһан юм. Энэ жэлдэ тус ажахынууд урда мэтэ шэмэтэй холимог силос ехээр даража абаха зорилготой. Ажалаа хамтын подрядай гуримаар ябуулдаг эдэ совхозуудай хартаабхашад гектар бүриһөө 100 центнерһээ бага бэшэ ургаса хуряажа абахын түлөө тарилгаяа һайнаар харууһалжа, буртаг ногооень усадхажа байнхай.

КАПУСТЫН РАССАДА ҺУУЛГАНА

Хабартаа хүйтэн боложо огородшодой ажал урдынхиһаа нилээд һайжаруулагдаа. Тиин эдэ үдэрнүүдтэ Уланай колхозой овощ ургуулагшад капустынгаа рассадые поли дээрээ гаргажа таринад.

Дурсагдагша ажахыда огородшодой тусхай звено бии юм. Хамтын подрядай гуримаар ажалладаг тус коллектив хабартаа эртүүр арба гаран парнитта капустын рассада тарижа ургуулһан юм. Һайнаар харууһалагдаһан рассадань поли дээрэшье улам бэхижэн ургана.

Арбан табан жэлэй туршада огородто ажаллажа байһан звеногой гэшүүд нёдондо гектарай 200 центнер овощ хуряажа абаһан юм. Байгша ондо овощ ургуулагшад үнгэрһэн жэлэйхиһээ бага бэшэ ургаса хуряахаар хараалнад.

С. ПОТХОЕВ.

РСФСР: автономито областьнууд, округуудай һонин

ШЭНЭ АРГА ТЕХНОЛОГЕОР

Уренгойн уурхайн «I-АС» түхэлэй газ бэлдэхэ үшөө нэгэ түхеэрэлгэ хүдэлхөөр бэлэн болгогдобо. Газ олзоборилгын ганса сорго хоолойнууд гол технологическа түхеэрэлгын хэр бүхэ байһаниинь шалгагдаа бэшэ, мүн Москвагай ба Тюмениин инженернүүдэй дурадхаһан проектнэ шиидхэбэринүүд шалгалта гараа юм.

Эндэ бүтээсэ ехэтэй абсорбернүүд түрүүшынхеэ хэрэглэгдэһэн байна. Энэнь зөөгдэдэг түмэр горитойгоор алмаха, хабсаргалгын хүдэлмэриин болзорые хорооха арга олгоһон байна. Удаадахи заводуудай барилгада иимэ түхеэрэлгэнүүд хабсаргагдаха юм.

Шэнэ түхеэрэлгэ хадаа Уренгойдохи арбан нэгэдэхи иимэ түхеэрэлгэ болоно. Тэрэнэй ашаглалгада оруулагдахада Ямалай тундрын газар дайдаһаа байгаалиин газ олзоборилгые дээшэлүүлхэдэ туһа болохо юм.

Шэнэ Уренгой,
Ямало-Ненецкэ автономито округ.

МАЛШАДАЙ БАЙШАН

Үнеэдые һаалга дүүрэбэ. Гэбэшье Усть-Ордын Буряадай автономито округой «Памяти М. Ербанова» совхозой һү һаалиин фермын хүдэлмэрилэгшэд таранагүй — малшадай байшан тээшэ яарана.

Эндэ амаралтын таһалга, буфедтэй столово, медпункт түхеэрэгдэнхэй. Эндэ врачай зүбшэл заабари абажа болохо. Библиотекэдэнь уран һайханай ба тусхай зоотехническэ номууд олон юм. Улаан буланда лекцинүүд, аман үгын журналнууд, концертнүүд ходо үнгэргэгдэдэг Малшадай захлагаар тус байшангай дэргэдэ ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын пункт мэнэ нээгдэхэ юм.

Хүнүүд тухай анхарал оролдолго гаргахадань ашаяа харюулна. Фермэ дээрэ кадрнуудай ажалда орохо, гараха ушар үсөөрһэн, залуушуул олоороо хүдэлдэг болоһон, үйлэдбэриин дүнгүүд һайжарһан байна.

Усть-Ордынский.

АДЫГЕЙДЭ ШАСАРГАНА УРГАНА

Алтайн селекционернүүдэй бии болгоһон адаалхай бэшэ шасаргана Адыгейн газар дээрэ ургадаг болонхой. Автономито область дотороо эгээ түрүүлэн Красногвардейскэ ой модоной оньһожоруулагдамал ажахын коллектив тэрэниие промышленна аргаар ургуулжа эхилһэн байна. 1983 ондо 1 тонноһоо дээшэ үрэ жэмэс суглуулаа юм.

Ажахыда шасарганын плантацинууд үргэдхэгдэнэ. 120 гектар талмайтай шэнэ участогта хабарай хүдэлмэри захалаа. Нёдондо жэлдэ бэлэдхэгдэһэн үрэһэ хүрэнгөөр тарилга хэгдэнэ.

Майкоп.

БИБЛИОТЕКЭ ШЭНЭ БАЙРА ТОЛЛОБО

Еврейскэ автономито областиин Николаевка гэжэ һууриин тосхоной библиотекэ шэнэ байшанда орожо толлобо. Уран зураашадай хүтэлбэри доро уншагшад өөһэдөө ужам байшангай бүхы таһалгануудые шэмэглэн гоёогоо юм.

Эндэ номой ханинарта зорюулагдан уншалгын ба лекциин залнууд, ном хадагалха таһалга нээгдээ. Эрдэм ухаанай олохон һалбаринуудаар хэдэн арбаад мянган боти ном эндэ тоологдоно. Номой жаса байгуулхадаа, библиотекын хүдэлмэрилэгшэд уншагшадайнгаа — модо болбосоруулагшадай, мелиораторнуудай, түмэр зам...

ХАМТЫН ХҮСӨӨР

ҮДЭР БҮХЭНӨӨ ҮНДЭР УРГАСАДА

Хамтын подрядай гуримаар хоёрдохи жэлээ ажаллажа байһан манай звеногой гэшүүд һүүлэй үедэ яһала амжалтатайгаар хүдэлжэ байнхай. Манайда хамта дээрээ 230 шахуу гектар тарилгын газар даалгагдажа үгтэнхэй. Тэрэнэймнай 190 гектарта кукуруза, 20 гектартань рапс, үлдэгшэдэнь турнепс таригданхай юм.

Даажа абаһан газар дээрэһээ баян ургаса хуряажа абахын тула илангаяа үбэлэй, хабарай һарануудай туршада ехэ хүдэлмэри хэгдэһэн байна. Тусхайлбал, газарай үрэжэл һайжаруулжа, ургасыень дээшэлүүлхээр соносхогдоһон габшагай гурбан һарын туршада ехэ хүдэлмэри хэгдээ. Тиин бүхыдөө 1500 тонно наг шэбхэ гаргагдаба. Хабартаа саһанай хайлажа эхилхэдэ, Колпын нуурай эрьедэ бүлүүр станцияа тодхоод, бүхы шахуу газараа ундалуулаа зомди. Энэ ажал дээрэ намтай хамта хүдэлдэг механизатор Гомбоцырен Найданов, «Фрегат» түхэлэй оньһон түхеэрэлгын оператор Баир Дондоков гэгшэд үндэр бүтээсэтэй, эрхим шанартай ажалаараа онсо шалгарна. Ажал хүдэлмэридөө үнэн сэхээр хандадаг байһанаа үшөө дахинаа гэршэлэн харуулаа.

Сагай уларилай таарамжатай дулаахан урзанда жэлэй зун манай звеногой гэшүүд уһалагдадаг газарайнгаа гектар бүриһөө дунда зэргээр 300 центнер кукурузын ногоон эшэ набша гээлтэ хоролтогүйгөөр хуряажа абаад, Тахяашын һү һаалиин фермэдэхи траншей соо силос болгон дараһан бэлэй. Үнгэрэгшэ зундаа бидэ яһала амжалтатай ажаллаабди. Хура бороохоо, эртын хюрууһаа боложо, кукурузымнай ургаса урдынхида орходоо муухан байгаа. Тиин гектар бүриһөө 230 шахуу центнер ургаса хуряагдаһан байха юм.

Мүн куузику, рапснай баян ургасатай байжа, бидэнэй эдэбхи хүсэлые бадаруулһан байна.

Хамтын подрядай гуримаар ажалладаг байһандаа бидэ жэлэй эхиндэ совхозой директэй хэлсээ баталан абаа гээшэбди. Тэрээн соомнай гектар бүриһөө дунда зэргээр 100 центнер турнепс, 200 центнерһээ бага бэшэ кукурузын ногоон эшэ набша, 3 центнер рапсын үрэһэ, 150 центнер рапсын ногоо хуряажа абаха гээд аржытар бэшээтэй. Энэмнай тиимэшье хүнгэн бэшэ зорилго ааб даа. Хэлэһэндээ хүрэхын, һарбайһанаа барихын тула хамаг хүсэ шадалаа элсүүлэн ажаллаха хэрэгтэй ха юм.

Мүнөө тарилгын бүхы хүдэлмэри дүүргэгдээд байна. Зүгөөр баян ургаса хуряажа абахын тула тарилгаяа эзэн ёһоор харууһалха, саг соонь «Фрегат» түхэлэй оньһон техникээр уһа сасажа уһалха, буртаг ногооень усадхаха хүдэлмэреэ үргэнөөр ябуулха болонобди. Энэ хүдэлмэри саг соонь һайн шанартайгаар хэжэ дүүргэбэл, баян ургаса заатагүй хуряагдаха зэргэтэй.

Бидэнэй хэжэ байһан хүдэлмэриин үрэ дүнгүүдээр нютагаархиднай нилээд омогорходог. Илангаяа Баруун-Хасууртайн отделениин һаалишад, малшад манай хүдэлмэри магтажа, элбэг ехээр һү үйлэдбэрилхэ хэрэгтэмнай танай хубита бии гээд хэлсэдэг. Бидэнэй ургуулжа хуряаһан тэжээл эндэхи үхэр малда үгтэнэ, зүгөөр малшадай хүсөөр суглуулагдаһан наг шэбхэ тарилгын полидо гаргагдана. Иигэжэ бидэнэр өөһэд өөһэдыгөө дэмжэлсэн, хоорондохи харилсаа холбоогоо улам бэхижүүлэн, хамтынгаа хүсые элсүүлэн ажалланабди.

Н. БОДИЕВ.
Хоринн районой Үдын совхозой кукурузашадай звеное хүтэлбэрилэгшэ.

...ДЭР—МЕДИЦИНСКЭ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЫН ҮДЭР

...ИМ АЖАЛ—ЭЛҮҮР ЭНХЭҺЭЭ

...ай медицинскэ ...эд бүхы совет ...дли КПСС-эй КПСС-эй ЦК- (1984 он) Пле- ...эй арбан нэгэ- ... Верховно Со- ... сессиин түү- ...ринүүдые бэе- ... тэмсэлэй ор- ... өөрынгөө зан- ...ые угтажа бай- ... ...ожо үнгэрһэн ...вно Соведэй ... болон арадай ...гэдэлые, бүхы ...дэй улам хүн- ..., оронoй эко- ...олон социальна ... эли тодоор ...на. Автономито Со- Республикамнай арадуудай эб- ... соо арадай ...ехэ, тэрэ тоо- ... элүүрые хам- ... тобоймо ам- ...үйлэһан байна. ...й России гү- ... орһоор 325 ...рай урда тээ- ...тухай хэлэхэдэ ...орхолтой. Уша- ... манай респуб- ... хамгаалгын ...ехэ ород ара- ...дэй туһалам- ...эн гээд тэм- [illegible] ...лгада аяар 11 ...иг мүнгэн энэ ...ргашалагдаа. ... предприяти- ... болон совхо- ... хамгаалгын эм- ...й үндэһэ һуу- ...хэ хэрэгтэ ху- ... оруулаа. Тодорхойлбол, үнгэрэгшэ жэлэй эсэс багаар Сэлэнгын модоной баазын хүдэлмэришэдые хангаха 50 оротой больница, Түнхэнэй районой Түнхэн һууринда «Сибиряк» колхозой мүнгэ зөөреэр баригдаһан 35 оронтой больница, республикын хүдөө ажахын министерствын мүнгэ зөөреэр Захааминай районой Санага һууринда хоёр дабхар байратай участково больница ашаглалгада оруулагдаа. Тэрэшэлэн бүхэсоюзна коммунис субботнигой үедэ олдоһон мүнгэ зөөреэр Хойто-Байгалай районой Нижнеангарск тосхондо 60 оронтой нарайлалгын гэр баригдажа дүүрэв. Тиихэдэ бусадшье һууриин тосхонуудта 3 амбулатори, фельдшерскэ 16 пункт ашаглагдаа. Улаан-Үдэдэ хэдэ хэдэн поликлиникэнүүд ба больницанууд үргэдхэгдөө.

Манай эмнэлгын эмхи зургаанuудта мүнөө үеын оньһон түхеэрэлгэ үргэнөөр хэрэглэгдэнэ. Бүхыдөө 11 миллион түхэригэй медицинскэ техникэ нэбтэрүүлэгдэнхэй. Республиканска больницада дистанционно - диагностикын аппаратура хэрэглэгдэнэ, түргэн туһаламжын станцида республикын холын районуудһаа телефоноор үгтэһэн элекрокардиограмма бэшэжэ [illegible]

Үнгэрэгшэ жэлдэ Захааминай, Баунтын, Кабанскын районуудай медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд, Улаан-Үдын 1-дэхи поликлиникын, Улаан-Үдын түргэн туһаламжын больницын, үхибүүдэй нэгэдэхи санаториин, үхибүүдэй шүдэ аргалдаг поликлиникын коллективүүд ажалдаа эрхим дүнгүүдые түйлажа, социалис мүрысөөндэ илажа гараһан байна.

КПСС-эй ЦК-гай июниин (1983 он) Пленум хүн зоной бэеын элүүрые жэл бүри шалгаха зорилго табиһан гээшэ. Энэ талаар зарим тэды хүдэлмэри ябуулагдажа эхилээ. Хүн зоной бэеын элүүрые шалгаха хэрэгтэ эдэбхи үүсхэл гаргагшэд манайда олон юм. Улаан-Үдын 4-дэхи поликлиникын врач-терапевт Л. Е. Дударева, 4-дэхи больницын терапевт В. М. Махусеева, Хяагтын районой участково больницын врач В. Д. Дамбаева болон бусад тэрэ тоодо оролсоно.

Медицинскэ сестранууд — нэгэдэхи поликлиникын Екатерина Ивановна Литвинова, 5-дахи больницын Александр Никифоровна Аверина болон бусадые нэрлэлтэй.

Хүдөөгэй участково врачнуудай республиканска конференци һаяхан Улаан-Үдэдэ боложо үнгэрөө һэн. Тэрэ конференци дээрэ хүдөөгэй элүүрые хамгаалгын ветеран Хориин районой Дээдэ-Талын участково больницын ахамад врач Буряадай АССР-эй габьяата врач, Ажалай Улаан Тугай ордено Ольга Александровна Котова, Му- [illegible] ...лэй. Тэндэ хүн зониие медицинскэ талаар һайнаар хангана. Онохойн комбинадай хүдэлмэришэдэй үбшэлхэ ушар һүүлэй жэлнүүдтэ үсөөрөө. Эндэ ябуулагдадаг комплексно хүдэлмэри тухай КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретарь В. Е. Тугутов, районно Соведэй гүйсэдкомой, түрүүлэгшэ И. А. Черепанов, комбинадай директор С. П. Кушнарев, больницын ахамад врач Г. К. Хомяков, терапевт П. М. Булдыкова гэгшэд дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгөө.

Манай хүдэлмэридэ түргэн туһаламжын албан тон ехэ удха шанартай юм. Буряадай АССР-эй габьяата врач П. А. Зайнульдинова, врач-педиатр И. И. Тыхенова, фельдшер Н. А. Петрова болон бусад тус албанда үнэн сэхээр, эрхимээр ажалладаг гээшэ.

Республикымнай городууд болон хүдөө нютагуудтахи фельдшерскэ 430 пунктнүүдай хүдэлмэрилэгшэд үбэл зуни илгаагүй хүн зоной элүүрые хамгаалгын вахтада жагсажа байдаг. Тэдэнэй дундаһаа Захааминай районой Михайловскын фельдшерскэ пунктые даагша Т. А. Зверева, Зэдын районой Оёорой фельдшерскэ пунктые даагша А. П. Харламова, Түнхэнэй районой Шулуутын пунктые даагша Е. Л. Хундоева гэгшэдэй эрхим һайн ажалые онсо тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Манай гүрэн эхэнүүд ба үхибүүдэй бэеын элүүрые хамгаалха асуудалда үдэр бүриин анхарал хандуулжа байдаг. Ажал хэрэгтээ дуратай, бэрхэ мэргэжэлтэд тэдэнэй [illegible] ехээр оруулна. Улаан-Үдын СЭС-эй врач-бактериолог Е. Н. Евлаева, Бэшүүрэй СЭС-эй эпидемиологой туһалагша, Е. Н. Недзельская, Баргажанай СЭС-эй дезинфектор П. С. Зарубина гэгшэд хүн зоной элүүр энхые хамгаалхын түлөө бүхы хүсэ шадалаа зорюулан ажаллана.

Медицинын эмхи зургаануудай хүдэлмэриие һайжаруулхын тула врачнууд, дунда мэргэжэлэй хүдэлмэрилэгшэд, ажахын хүдэлмэрилэгшэд — бултанай зүгһөө саг үргэлжын оролдолго онсо удха шанартай. Багдаринай түбэй больницын санитарка Н. К. Белобородова, 3-дахи больницын тогоошон А. Т. Патрахина, элүүрые хамгаалгын министерствын автопредприятиин жолоошон В. А. Морохоев, «Бурмедтехника» управлениин электромеханик Г. Д. Зайков, Турунтаева тосхоной түбэй больницын ахалагша экономист Л. Е. Ромалевская болон бусад хүн зоной дунда хүндэтэй болоһон ажал хүдэлмэридөө харюусалгатайгаар хандадаг бэрхэ мэргэжэлтэд юм.

Республикын медигууд олониитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадана. Манай һалбариин 200 хүдэлмэрилэгшэд арадай депутадуудай нютагай Соведүүдэй депутадуудаар һунгагданхай.

Республикымнай элүүрые хамгаалгын хүдэлмэрилэгшэд бүхы совет арадтаяа хамта манай гүрэнэй эб найрамдалта политикые халуунаар һайшаан дэмжэнэ. Республикымнай бүхы врачнууд ядерна [illegible]

К. МАЛАНОВ,
республикын элүүрые хамгаалгын министрэй орлогшо.

...Н ДАА, ДОКТОР АНЯ!

Зураглал

...ырендоржиевна ...ада захын ка- ...энтэниие үзэ- ...эжэ коридор ...ар гэшхэлжэ ... халаадтай эхэ- ...ажа үгэбэ. ...хын кабинедэй ...р татан оро- ... сагаан халаад- ...тунгалаг нюдэ- ...райтай эхэнэр ... һуүһан хүниие ...эжэ дүүргээд, ...рэн: ... яhала гэмгүй ... Нэгэ хэдэн ...дэ байжа эм- ...шадаа ажаллаа ...йт, —гэжэ хэ- ... хүсэн, үдэшэ- ... бидэнэй ямар ...е дуулахадаа, ... хөөрэхэ дура- ...эгүйе орол- ... һуүһан өөрын- ...умүүжүүлэгшэ, ...лина Базаржа- ... тээшэ эрь- ... минии «баг- Базаржаповна. ... ажабайдални, ...агахан амжал- ...үү барандаа ...олдолго, энхэ- Тиимэһээл бү- ...ээрээ Галина ... уритэйб, энэ ...хын тула бү- ...лаараа орол ...ёнотоиб, —гэ- ... ...ша шаби хоё- ...энтэниие үзэ- ...шье гайхал- ..., Анна сүлөө ..., час бүхэнөө ...хэ врач, һур- ...шэ Галина Ба- ...дүтэ, тэрэнэй ...гэргэхые орол- ...р жэлэй саада ... медицинскэ ин- ...эн залуу мэр- ...гын больница- ... тэрэниие аха- ...рлогшо Галина ... Хитыновагай ...о табяа бэ- ...нэ багахан ху- ...нэр айхабтар ...дэзэ дадажа, ... һанамжа, ду- ... хубаалдан, нэ- ...долтойгоор ху- ...хилээ. Басага- ...эгтээ харюусал- ...амжа ехэтэй- ...эрдэм мэдэсээ ...дхэхэ, нэгэл ...э эсэстэнь хүр- ...элзэлынь дүр- ... һанаандань ехэ ...хэлыень бая- ... Эгээл тиимэһээ ...рачта хододоо туһалжа, дүршэл заабаряараа хүсэл бодолыень далижуулан ябана. Эдэнэй бээ бээ хүндэлжэ, бээ бээынгээ байдал ойлгожо, эсэһэн нэгээ хайрлажа ябадагыень гансашье тэдэнэй үгэнүүдһээ, анхаралһаа бэшэ, мүн тэдэнэй урин, түрэл болошоһон харасануудһаа обёорхоор байгаа һэн.

—Мүнөө үеын хүшэр, харюусалга ехэтэй, мүн айхабтар дэмбэрэлтэй мэргэжэлтэдэй нэгэн болохо врачай мэргэжэл шэлээ хадаал, энэ хэрэгтээ бүхы хүсэ шадалаа зорюулан, хэрэгтэй болоо һаань, ами наһаяашье үгэхэбди гэжэ, бидэнэр, врачнууд тангариглана гээшэбди. Тиимэһээ энэ тангаригтаа үнэн сэхэ байхын түлөө хүн зоной жаргалта байдалай, элүүр энхын, ами наһанай түлөө оролдохо ушартайбди. Манай больницын хүдэлмэрилэгшэд энэ хэрэгтэ нэгэ хүн шэнгеэр хандадаг юм. Бүхы наһаа энэ нангин хэрэгтэ зорюулһан хүнүүд манай коллектив соо олон. Тэдэнэй тоодо ажалай ветерануүд, врачнууд Галина Базаржаповна Хитынова, Ида Васильевна Чекина, Маргарита Николаевна Хребтова, лаборантнууд Любовь Ионовна Калаганская, Полина Григорьевна Шелкунова гэгшэд оролсоно. Коллективнай эбтэй эетэй нэгэ бүлэ болон ажаллана. Энэ бүлэ соомнай бэрхэ эмшэд-врачнууд, медицинын бусад хүдэлмэрилэгшэд олон юм. Гэбэшье манай больницын үбшэнтэнэй элүүр энхын түлөө һанаагаа зобон, тэдэниие амтатай, халуун хоолоор хангажа байдаг тогоошодоймнай үүргэ баһал ехэ юм. Арбан гаран жэлэй туршада таһалгаряагүй манда хүдэлжэ байһан Галина Суруновна Ажеева, Серафима Александровна Ивонина гэгшэдэй нэрые дурдангүй гарахын аргагүй, — гэжэ Анна Цырендоржиевна хамта ажалладаг нүхэд тухайгаа урин дулаанаар хөөрөө һэн.

Үнэхөөрөөшье, тэрэнэй ажалладаг энэ коллективтэ ажал хэрэгтээ үнэн зүрхэнһөө дурлаһан хүнүүд олон юм. Арбаад жэлэй туршада операционно сестрагаар хүдэлжэ ябаһан Галина Павловна Дружининае абаад үзэе. Залуу коммунист больницынгаа ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг, залуушуулай дунда ойлгуулламжын хүдэлмэри, хүн зоной дунда һонирхолтой хөөрэлдөө үнгэргэдэг юм.

Анна Цырендоржиевна Батуева Ивалгын больницын профсоюзна комитедэй түрүүлэгшээр хоёрдохи жэлээ һунгагданхай. Өөрынгөө ажал хэрэгтэ анхарал, оролдолго ехэтэйгээр хандахынгаа хажуугаар тэрэ ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг. Тэрэнэй ударидалга доро олон тоото конкурснууд, үдэшэнүүд эмхидхэгдээ, Мүн сүлөө сагаа аша туһатайгаар, һонирхолтойгоор үнгэргэхэ талаар Анна Цырендоржиевна элдэб спортивна һорилгонуудые, наадануудые эмхидхэлгэдэ хабаадалсаа. Энэ хэрэгтэнь тэрэнэй хани нүхэр, Ивалгын 15-дахи СПТУ-гай багша Жамсо Будацыренович Батуев ехэхэн туһаламжа хүргэдэг.

Анна Цырендоржиевна хүршэ Сэлэнгын районой Ташир нютагта түрэһэн, үдэһэн юм. Тэрэнэй хүн зоной жаргалай түлөө тэмсэхэ, энэ нангин хэрэг шэлэлгэдэ эжынь нүлөөлжэ болоо. Юуб гэхэдэ, Аниин эжы бүхы наһаяа хүнүүдэй элүүр энхые сахилгада зорюулһан хүн, мүнөөшье Улаан-Үдын районой Оронгын больницада лаборантаар ажаллаһаар.

Саашанхи түсэб болон зорилгонууд тухайнь асуухадамни Анна бодолгото болон, иигэжэ харюусаа һэн:

— Һураха. Мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлхэ... Сэхынь хэлэхэдэ, ординатура дүүргээд, эндээ, энэл больницадаа ерэжэ хүдэлхэ гэһэн зорилготоиб. Бидэнэй ажал хэрэгтэ дутуу дунданууд, бэелүүлэгдээгүй зорилгонууд хэды олон гээшэб! Аха нүхэдэйнгөө хэрэгые саашадань үргэлжэлүүлжэ, хүсэлдүүлжэ үрдеэгүй хүсэлыень бэелүүлхэ зорилго манай урда табигдана.

Зүб даа! Эсэгэнэрэйнгээ хэжэ үрдеэгүй хэрэгые үри хүүгэдынь саашадань үргэлжэлүүлжэ, хүсэндэнь хүргэдэг гээшэ. Саашадаа энэ больницын үүдэ үбшэн зоной үсөөнөөр татадаг болохын түлөө, хүн зоной элүүр энхын түлөө оролдожо ябаһан залуу мэргэжэлтын шэхэндэнь баяр баясхалангай үгэнүүд хододоол дуулдажа байг.

— Һайн даа, доктор Аня! Бэемни мүнөөдэр гэмгүй.

— Һайндаа, басагамни. Амжалтатай ходо ябаарай, — гэһэн үгэнүүд нэгэтэшье бу таһалдаг лэ.

Х. ДАМПИЛОВА,
Улаан-Үдын район.

Алла Владимировна Ангапова Улаан-Үдын городской түргэн туһаламжын больницын врач — нефролог юм. Эльгэ, боорын үбшэнүүдые аргалха талаар тэрэ ехэ дүршэлтэй, мүн хүн зоной дунда хүндэтэй болонхой.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: врач-нефролог А. В. Ангапова.
Б. ГАДЬЯНОВАЙ фото.

...с ашаглалгада оруулагдаба

...Тоһоной ба ...комплексын ...оруулагдахада ...а нефть бол- ...заводой хүсэн ...э юм. Шэнэ ...рүүшын про- ...огууд болон ...рэлгэнүүдтэ ...хэрэглэгшэд- ...гээгдэз. ...лата газарай ...ж дээрэ бу-лад цилиндрнүүд-ректификационно колоннонууд, контакторнууд, пеэшэнгүүд бодгони болзорто бодхоогдоо юм. Эндэ бүхы технологическа процессүүд нэгэдхэгдэнхэй. Энэнь барилга дээрэ горитой гаргаша алмаха, хангадаг хүдэлмэрилэгшэдэй тоое үсөөрүүлхэ, үйлэдбэриие автомадаар хангалгын хэмжээе дээшэлүүлхэ, продукциин шанарые һайжаруулхын тула тааруу зохид эрхэ байдал хангаха арга олгоно.

Смежнитүүдэй харилсаата ажал, «хүдэлмэришэнэй эстафетын» гуримаар мүрысөө эмхидхэлтэ хадаа хүдэлмэриин эршые хурдадхахадань туһалһан байгаа. Дүй дүршэлтэй мастернууд, ахалагша операторнууд Г. Логинов, А. Миронов, П. Евсеев болон бусад үйлэдбэриин шухала участогуудые толгойлһон байгаа.

Арадай уран бэлигэй бүхэсоюзна харалга

ОЛОНОЙ ХАБААДАЛГАТАЙГААР...

АРАДАЙ УРАН БҮТЭЭЛЭЙ ба соёл-гэгээрэлэй хүдэлмэриин республиканска научно-методическа, мүн районой методическа түбүүдэй хараалһан түсэбүүдэй ёһоор, Буряадай АССР-эй байгуулагдаһаар алдарта 60 жэлэй ойдо зорюулагдажа, Ярууна нютагай уран һайханай коллективүүдэй харалга, конкурснууд ехэ дэбжэлтэтэйгээр үнгэрөө һэн.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу Ехэ дайнда совет арадай илалта түйлаһаар 40 жэлэй ойдо зорюулагдажа соносхогдоһон арадай уран бэлигэй бүхэсоюзна харалгатай зохилдуулан, район доторнай уран һайханай коллективүүдэй арадай болон совет дуунуудые гүйсэдхэдэг залуу дуушадай, инструментальна хүгжэмэй, үхибүүдэй коллективүүдэй харалганууд олоной хабаадалгатайгаар үнгэргэгдөө.

Соносхогдоһон харалгын эхилһээр манай районой клубуудай, соёлой байшангуудай уран һайханай коллективүүд урда урдын жэлнүүдэйхиһээ һураггүй эдэбхитэйгээр хабаадалсажа эхилһэн байна гэжэ эндэ онсолон тэмдэглэлтэй.

Тиин Бүхэсоюзна харалгын эхилһээр тэрээндэ манай районой клубна 22 эмхи зургаанай 19-нийнь хабаадалсаба. Тиигэжэ хүдөө нютагуудай клубуудай болон соёлой байшангуудай дэргэдэхи уран һайханай коллективүүдтэ хабаадалсадаг 370-аад бэлигтэйшүүлэй уран шадабари харагдаһан байна.

Дурсагдагша харалгада хабаадалсаһан бэлигтэнэйнгээ тоогоороо, гүйсэдхэлгынгөө шадабаряараа шалгаржа, жюриин болон харагшадай һайшаалда хүртэһэн Эгэтын-Адагай соёлой байшангай уран һайханай коллективтэ түрүү һуури олгогдоо һэн. Байгша оной февраль һарада энэ соёлой байшангай дэргэдэхи «Аялга» гэжэ хоор (хүтэлбэрилэгшэнь Михаил Будажапович Цыренов) арадай гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэеэ амжалтатайгаар хамгаалаа һэн.

Хоёрдохи һуурида Эгэтын соёлой байшангай коллектив гараа. Гурбадахи һуурида Инсэнгын соёлой байшангайхид хүртөө һэн. Хүдөө нютагуудай уран һайханай коллективүүдэй бэлиг шадабариин ургалтые энэ харалга үшөө дахин тодоор гэршэлээ юм.

Эгэтын-Адагай «Аялга» гэжэ ансамблиин дуушадай буряад хубсаһан гоё һайхаар оёгдоһон, уран зүдхэлнүүдээр шэмэглэгдэһэн байжа, харагшадай анхарал ехээр татаа. Нютагайнгаа бэлигтэнэй уран шадабарияа дээшэлүүлхэ хэрэгтэ эндэхи «Победа» колхозой түрүүлэгшэ Чимит Дымчиков ехэ анхарал хандуулдаг, туһалдаг юм.

Мужыхын клубна нэгэдэмэл системэнүүдэй филиал болохо Тайлууд тосхоной клубай коллектив районойнгоо харалгануудта үни заянайшье хабаадалсадаггүй һэн. Харин байгша ондо эндэхи клубые эрхилэгшэ нүхэр Г. Колбина уран һайханай коллектив шадамараар эмхидхээд, харалгада 15 номерһоо бүридэһэн яһала һайн программа асараа.

Тиихэдэ арадай болон совет дуунуудые гүйсэдхэдэг залуу дуушадай конкурс һонирхолтойгоор үнгэрһэн байна. Тэрээндэ арбан гурбан соёлой байшангай, клубай 28 дуушад хабаадалсаа. Конкурсын үедэ шалгаржа гараһан дуушад удаань республикын харалгада хабаадалсаха эрхэдэ хүртөө һэн. Энэ хадаа «Целинный» совхозой үхэр адуулагша Андрей Аюржанаев, Үльдэргын соёлой байшангай директор Дашима Жимбуева, Яруунын ОВД-гэй хүдэлмэрилэгшэ Сокто Очиров, «Коммунизм» колхозой зоотехник Доржо Дугданов, районой соёлой байшангай хүдэлмэрилэгшэ Екатерина Будникова гэгшэд болоно.

Фольклорно ансамбльнуудай харалгада Үльдэргэ, Эгэтын-Адаг нютагуудай бэлигтэн эдэбхитэйгээр хабаадалсаа һэн. Тэрэшэлэн хүүгэдэй уран бэлигэй харалга һонирхолтойгоор үнгэрөө.

Москвада болоһон Буряадай литература болон искусствын хоёрдохи декадада хабаадалсаһан Цырен-Дулма Ешидоржиева конкурс, харалгын үедэ хабаадалсажа, өөрөө хүчир дээрэ наадажа байгаад, буряад арадай дуунуудые уран гоёор гүйсэдхэһэн, харагшадта халуунаар угтагдаһан байна.

Республикын телевиденеэр «Яруна» гэжэ хатар, дуунуудай ансамблиин уран бэлигээ олониитэдэ харуулһан ушар манда мартагдашагүй. Байгша оной мартын хуушаар манай энэ ансамбль, «арадай» гэһэн үндэр нэрэ зэргэеэ хамгаалжа, шангахан шалгалта гараа һэн. Буряадай АССР-эй соёлой габьяата хүдэлмэрилэгшэ Людмила Марковна Черепановагай хүтэлбэрилдэг «Яруна» ансамбль арбан юһэн жэлэй саана байгуулагдаһан юм. Үнгэрһэн үе соо коллектив бэлиг шадабарияа хүгжөөһөөр ерээ. Тэрэнэй һураг суу түрэл Яруна нютагһаа холуур зэдэлээшье гээшэ. «Арадай» гэһэн нэрэ зэргэ хамгаалха «Яруунын» тоосоото концертые жюриин гэшүүд, Зүүн-Сибириин соёлой институдай хореографиин ба хоорой дирижированиин ахалагша багшанар А. В. Палилей, М. Н. Ербахаева, республикын соёлой министерствын ахалагша методист А. С. Хишиктуева болон бусад мэргэжэлтэ нүхэд хаража, үндэр сэгнэлгэ үгэһэн байгаа. Концертын үедэ буряад, ород болон монгол арадуудай, совет композиторнуудай дуунуудые прагуу һайханаар гүйсэдхэһэн Татьяна Черепанова, Ирина Васильева, Ольга Чин Вин, Геннадий Бадмаев, Сокто Очиров болон бусад харагшадта халуунаар угтагдаа һэн. Ансамблиин тоосооото харалга «Моя Молдова» гэжэ хатар, дуутай зураглалһаа, ёохорой аялгатай буряад арадай хатарнуудһаа бүридэжэ, тэрээндэ ансамблиин бүхы артистнууд хабаадаа һэн.

Байгша ондо «Яруна» ансамблиин дэргэдэ үшөө хоёр ансамбль шэнээр байгуулагдаа. Тэдэ хадаа «Юность», мүн «Спутник» гэжэ нэрэтэй үхибүүдэй коллектив болоно.

Б-Х. ЖИГМЫТОВА,
Яруунын районой хоорой бүлгэмэй түрүүлэгшэ.

ХИЛЫН СААНАҺАА
ТАСС · АПН

СОЦИАЛИЗМ БА ЭБ НАЙРАМДАЛ ТАҺАРШАГҮЙ ХОЛБООТОЙ

СЭВ-эй гэшүүн-оронуудай дээдэ тушаалтадай хабаадалгатай Экономическа зүблөөнэй дүнгүүд, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. У. Черненкын Кремль соо болоһон уулзалга дээрэ хэлэһэн үгэ дэлхэйн олониитын анхарал татажа, һонирхол үүсхэжэ байһаар. Зүблөөн амжалтатайгаар дүүрэв, социалис оронуудай арадуудай аша туһада социалис хани харилсаанай булюу талануудые һайнаар хэрэглэхын тула шухала удха шанартай программна документнүүдтэ гар табигдаа гэжэ гадаадын оронуудай олониитэдэ мэдээсэлнүүдые дэлгэрүүлэн тарадаг хэрэгсэлнүүд, шэнжэлэлнүүд, тайлбаринууд соогоо тэмдэглэнэ. Хархис хүсэнүүдэй дайн дажарые һүжэрөөжэ байгаашье һаань, СЭВ-эй гэшүүн-оронууд эб найрамдалые бэхижүүлхэ, уласхоорондын түгшүүриие һуларуулха, эб найрамдал хангахын, буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгые хизаарлахын, ядерна дайе сарахын тула бээ дааһан байдалтай бүхы оронуудай хоорондо бүтэмжэтэй һайн харилсаа холбоо тогтоохо гэһэн хараа шэглэлээ залан сэхээр бэелүүлнэ гэжэ тэмдэглэгдэнэ. «Правда» газетын асуудалнуудта, американ журналист Дж. Кингсберн-Смидэй асуудалнуудта нүхэр К. У. Черненкын үгэһэн харюунууд дотор энэ эб найрамдалта хараа шэглэлынь тодо хурсаар харуулагдаһан байна гэжэ политическэ ба ниитын элитэ мэдээжэ ажал ябуулагшад, элдэб оронуудай хэблэлэй органууд онсолон заана.

Амжалтатайгаар үнгэрһэн зүблөөн дээрэ СЭВ-эй гэшүүн-оронуудай хүгжэлтын үнэхөөрөөшье толотомо ехэ үрэ дүнгүүд гүнзэгыгөөр согсологдоһон байна гэжэ Венгриин «Непсабадшаг» газетэ бэшэнэ. Үнгэрһэн 15 жэлэй хугасаа соо социалис хани нэгэдэлтэ оронуудай промышленна үйлэдбэреэ хоёр дахин үргэдхэхэдэнь, харин энэ үе соо капитализм гурбанай нэгэ хубиһаа халта үлүүгээр дээшэлүүлһэн байха юм. Тэрэ адли тэгшэ эрхын, дэбжэлтын, экономическа хэлбэришэгүй хүгжэлтын общество байһанаа, хүдэлмэришэн ангиин, ажалша хүнүүдэй аша туһада гол анхаралай хандуулагдадаг общество байһанаа социализм бодото дээрээ элирхэйлэн харуулаа. Социалис хани харилсаанай булюу талануудые хэрэглэхэ, үйлэдбэриие хурдан түргэнөөр хүгжөөлгын зорилгонуудые улам бүри үрэ түгэсөөр шиидхэхэ экономическа политикада үгэсэ ойлголсохо талаар ехэ алхам хэгдээ. К. У. Черненкын тэмдэглэһэнэй ёһоор, үгэеэ ойлголсолгонуудые бэелүүлгэ бүхы хани харилсаата оронуудай аша туһада, социализмын ба дэлхэй дээрэ эб найрамдал бэхижүүлгын аша туһада харюусана.

Эб найрамдалай хуби заяанай түлөө, ядерна дайе зайсуулан сарахын түлөө харюусалгатай байһанаа зүблөөндэ хабаадагшад гүнзэгы сэдьхэлһээ мэдэрбэ гэжэ К. У. Черненко мэдүүлээ гээд Болгариин «Работническо дело» газетэ тэмдэглэнэ. Империалис бүлэгөөрхидэй, нэн түрүүн США-гай хархис хүсэнүүдэй бидэнэртэ баадхажа байһан хүсэеэ туршалсаха гэһэн аюултай үйлэ хэрэг манай һунган шэлэдэг зам бэшэ, манай бэелүүлдэг политика бэшэ, гэбэшье бидэ өөһэдыгөө хамгаалжа шадахабди, энээндэ хэншье бү һэжэглэг лэ.

Хүсэлэл оролдолгонуудаа нэгэдүүлхэдэ, социалис оронууд агуу ехэ уг зорилгонуудаа үрэ түгэсөөр бэелүүлхэ аргатай байна гэжэ зүблөөн хүсэн түгэсөөр баталба гэжэ Польшын «Трибуна люду» газетэ бэшэнэ. Зүблөөн уласхоорондын экономическа харилсаае гуримшуулан һайжаруулха бодото программа табяа. Дэлхэйн олонхи оронууд энээниие хүсэнэ. Эб найрамдалые сахин хамгаалхын тула ажал ябуулгануудаа нэгэдүүлхэ шухала гэжэ зүблөөндэ хабаадагшад бусадые уряалба. Хани барисаанай, нэгэ нэгэнэйнгээ аша туһые, эрилтэ хүсэлэнгые гүнзэгыгөөр ойлгохо гэһэн үнэн зүрхэнэй хүсэл эрмэлзэлэй оршон байдалда зүблөөн болобо гэжэ К. У. Черненко үгэ хэлэхэдээ, тодорхойгоор харуулаа. Марксизм-ленинизмын дундаршагүй эшэ үндэһэнһөө, интернационализмда үнэн сэхэ байлгаһаа бидэ хүсэеэ номоонэбди.

Экономическа зүблөөнэй дүнгүүд, тэрээн дээрэ баталагдан абтаһан шухала документнүүдые түрүү үзэлтэй бүхы хүн түрэлгэн һайшаана гэжэ Вьетнамай «Нян зан» газетэ тэмдэглэнэ. Зүблөөн хадаа бодото социализмые хүгжөөлгэдэ энэ алхам болоо. Социалис хани нэгэдэлтэ оронуудай, нэн түрүүн Советскэ Союзай хамтын хүсэлэл оролдолгонуудай ашаар дэлхэйн социализм хүсэ шадалаа хэлбэришэгүйгөөр бэхижүүлнэ, мүнөө үеын уласхоорондын хүгжэлтэдэ улам ехэ үүргэ нүлөө үзүүлнэ, хүн түрэлтэнэй социальна хүгжэлтэ дэбжэлтын шиидхэхы хүсэн болоо.

Дайнай аюулай һүжэрөөн дэбэргэгдэжэ байгаашье һаань, СЭВ-эй гэшүүн-оронууд эб найрамдалые бэхижүүлхэ, уласхоорондын шахардуу шанга байдалые һуларуулха хараа шэглэлээ хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлнэ гэжэ К. У. Черненко Кремль соо үгэ хэлэхэдээ тэмдэглээ гэжэ Югославиин «Политика» мэдээсэнэ. Экономическа зүблөөн амжалтатайгаар үнгэрбэ, тэрээн дээрэ баталагдан абтаһан документнүүд СЭВ-эй гэшүүн-оронуудай харилсаа холбооe, экономикые саашадань хүгжөөхын тула айхабтар ехэ, удаан болзорой удха шанартай байна.

«НАТО-гай хараа бодол Советскэ Союзда яашье тааранагүй. Американ ядерна ракетэнүүдэй Баруун Европодо тодхогдон табигдаад байгаа сагта, хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэхэ тухай ямаршье уряанууд хараада абтахагүй байна гэжэ совет хүтэлбэрилэгшэ баруунай оронуудта тодоор ойлгуулһан байна» гэжэ газетэ бэшэнэ.

Хэрбээ тэдэниие бодото дээрэнь бэелүүлхэ талаар эдэбхитэй, шууд сэхэ ябуулгануудай бэелүүлэгдээгүй һаань, һайн шиидхэбэринүүд зүндөө һайн үрэ дүнгүүдые үгэхэгүй байна гэжэ совет хүтэлбэрилэгшэ зүблөөнэй дүнгүүдые согсолходоо тэмдэглэбэ гэжэ **«Нью-Йорк таймс»** газетэ бэшэнэ.

«Правда» газетын асуудалнуудта совет хүтэлбэрилэгшын үгэһэн харюунууд дотор хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэхэ тухай баруунай оронуудай «уряануудта» шууд сэхэ, тодо нарин сэгнэлтын үгтэһые зүбшөөнгүй байхын аргагүй гэжэ американ-совет хани барисаанай национальна соведэй гүйсэдхэхэ директор **А. Томсон** мэдүүлбэ. Баруун Европын зарим оронуудай газар дайда дээрэ американ шэнэ ракетэнүүдые тараан тодхолгыч талмай болгожо байһанаа далдалан нюуха зорилготойгоор баруунай оронууд хөөрэлдөө үнгэргэхэ тухай шашана, шалина гэжэ К. У. Черненко тэмдэглээ. Хэрбээ президент Рейганэй хараа шэглэл тухай хэлэхэ болоо һаа, «эб найрамдал хангаха» тухай тэрэнэй мүнөөнэй мэдүүлгэнүүдынь нэн түрүүн һунгалтын урда тээхи ябуулгануудһаа үндэһэтэй байна. Сагаан байшангай эб найрамдалта найдалганууд сэрэгэй хёмороо зүришэлдөө үдхэхэ, ядерна буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргаха гэһэн тэрэнэй ябуулгануудтай яашье тааралданагүй гэжэ американ олонхи һунгагшад һайн ойлгоно. Советскэ Союз болон тэрэнэй союзнигууд тээшэ американ шэнэ ракетэнүүдые шэглүүлэн тодхоһон аад, хөөрэлдөөнүүдые хэхэ тухай уряа гаргаха гээшэ политическэ талаараа билдагууша хуурмаг ябадал болоно гэжэ сэгнэлтэй бшуу.

Замбуулинай пайдада буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгые зайсуулан сараха тухай тусхай хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэхэ гэһэн К. У. Черненкын дурадхал гүнзэгы бодолтой үйлэ хэрэг болоно гэжэ сэрэгэй асуудалнуудаар мэдээсэлэй түбэй директор, отставкада гараһан американ контр-адмирал **Дж. Ларок** хэлээ. Советскэ Союз замбуулинай дайдада буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгада эсэргүүсэн тэмсэнэ. Хэмэл ододые буудажа унагааха зэбсэг хэрэгсэлнүүдые замбуулинай дайдада гаргахагүй гэһэн СССР-эй нёдондо жэл нэгэ талаһаа абаһан уялга шухала удха шанартай байна, тиимэһээ бусад гүрэнүүд, тэрэ тоодо США али бүхы буу зэбсэгүүдые замбуулинай пайдада гаргахагүй байха. Советскэ Союзай үүсхэлнүүдые эгээл анхаралтайгаар шэнжэлжэ, дэмжэхэ шухала. Гэбэшье Рейганэй захиргаан тэдэниие ори таһа буруушаана. Хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэжэ, эдэ асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхые оролдоногүй, Вашингтон «хинахань», «шалгахань» хүшэр бэрхэшээлтэй байна гэжэ тоолоно.

Хэмэл ододые буудажа унагааха зэбсэг хэрэгсэлнүүдые гаргалгые хорихо тухай хэлсээ баталхын тула тусхай хөөрэлдөөнүүдые дары үнгэргэхэ шухала гэһэн Советскэ Союзай уряада харюусахыень Канадын **«Ситизен»** США-е уряална.

ХОТО, ХҮДӨӨГЭЙ hОНИН

ШУХАЛА АСУУДАЛ ЗУБШЭБЭ

Партиин Загарайн райкомой ба Байгаалиие сахин хамгаалгын бүлгэмэй районно эмхиин үүсхэлээр «Вперед» гэжэ районно газетын редакцида «түхэреэн стол» эмхидхэгдэбэ. Тэндэ районой модоной предприятинуудай ахамад инженернүүд болон лесничинүүд сугларжа, ой модоной продукци голодоhогүйгөөр, комплексноор болбосоруулха, тэрэниие ашаг үрэтэйгөөр хэрэглэхэ тухай удха түгэлдэрөөр хөөрэлдэбэ. Тэрэшэлэн модо болбосоруулhанаа үлэhэн годоhоор хэгдэжэ продукцинуудые олошоруулха тухай сугларшад онсолон тэмдэглэлээ.

«Түхэреэн столой» хөөрэлдөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадаhан партиин райкомой хоёрдохи секретарь А. М. Алексеев, Хандагатайн леспромхозой ахамад инженер Б. И. Холодов, ахамад лесничи Н. В. Сидоров, Шулуутайн леспромхозой ахамад инженер В. Г. Цветков, Горхоной леспромхозой ахамад инженер Ю. В. Шадаров болон бусад үгэ хэлэжэ, ой модоёо hайнаар ашаглаха үйлэдбэриие гараhан үлэгдэл, зомгооhо, модоной хибэдэhэ аша үрэтэйгөөр хэрэглэхэ тухай тэмдэглэбэ, энэ асуудалые бодото дээрэнь бэелүүлхэ арга боломжонууд дээрэ тогтоhон байна. Жэшээлхэдэ, модоной мүшэр, хибэдэhэ котельнэнүүдэй пеэшэн соо галдаха үнэhэн болгоод, поли болон сабшалангуудта гаргахада, газарай хүрьhэндэ туhатай. Тиихэдэ модоной холтоhон арhанай заводой үйлэдбэриин хэрэгтэй зүйл юм. Хандагатайнхид модоной хэдэн зуугаад килограмм холтоhо арhанай заводто эльгээгээ, мүнөө бүри ехэ даабаригаа болонхой.

Тобшолол хэхэдэ, районой ой модоной ажахынууд модо, тэрэнэй үлэдэhэ хэрэглэн, үйлэдбэриин бүри үндэр дүнгүүдые туйлаха, модо отолhон газарта мүшэр, зомгооhо үлөөхэгүй, ой тайгаяа сэбэр байлгаха арга боломжотой. «Түхэреэн столдо» хабаадагшад энэ хөөрэлдөөн ехэ аша туhатай байба гэжэ тэмдэглэлээ.

С. ГУРОВ.

«САНЖЕЕВЭЙ УНШАЛГАНУУД»

СССР-эй АН-ай Сибириин отделениин Буряадай филиалда элитэ ехэ монголовед-филолог, хэлэ, бэшэгэй эрдэмэй доктор, профессор Гарма Данцаранович Санжеевэй дурасхаалда зорюулагдаhан «Санжеевэй уншалганууд» анха түрүүшынхиеэ hаяхан үнгэргэгдэбэ. Энэ уншалгануудта Москва, Ленинград, Новосибирск, Элистэ хотонуудай болон республикымнай эрдэмтэд, олониитын түлөөлэгшэд хабаадаhан байна.

Нитын эрдэмэй институдай директор, хэлэ, бэшэгэй эрдэмэй доктор В. Ц. Найдаков «Профессор Г. Д. Санжеевэй ажабайдал ба ажабуулга тухай» элидхэлээр уншалгануудые нээгээ. Удаань «Буряад литературна хэлэ шэнжэлгэдэ Г. Д. Санжеевэй оруулhан хубита» тухай Нитын эрдэмэй институдай эрдэмэй хэдэн секторые даагша, хэлэ, бэшэгэй эрдэмэй доктор Л. Д. Шагдаров үгэ хэлээ.

Мүнөө үеын хальмаг хэлэнэй шэнжэлгэ хүгжөөлгэдэ Г. Д. Санжеевэй үүргэ, буряад хэлээр hургуулиин номуудые зохеон бүридхэлгэдэ профессор Г. Д. Санжеевэй хубита гэжэ асуудалнуудта хэлэ, бэшэгэй эрдэмэй доктор Д. А. Павлов, хэлэ, бэшэгэй эрдэмэй кандидат А. А. Дарбеева гэгшэд элидхэлнүүдээ зорюулаа.

«Санжеевэй уншалганууд» хэлэ, бэшэгэй эрдэмэй докторнууд Г. Ц. Пюрбеев, В. И. Рассадин, хэлэ, бэшэгэй эрдэмэй кандидадууд Н. Б. Дугаров, И. Д. Бураев, М. И. Тулохонов, А. Н. Дугарнимаев, Ц. Б. Будаев, түүхын эрдэмэй кандидат Т. М. Михайлов болон бусад элидхэл хэhэн, үгэ хэлэhэн байна.

Т. ЦЫДЫПОВА.

Комсомолшуудай Бүхэсоюзна сэрэгэй-спортивна «Орленок» гэжэ нааданай республиканска VI түгэсхэлэй наадан hаяхан үнгэргэгдэбэ. Тэндэ Хоринн районой Хоринскын 2-дохи дунда hургуулиин эдир армеецүүд эдэбхитэйгээр хабаадалсаhан байна.

Манай фотокорреспондент Б. Гадьяновай буулгаhан зураг дээрэ Хоринскын эдир армеецүүдэй отделениин командир Дарима Цырмаева.

ХУУШАН ЗАНШАЛААРАА

Зунай сагта уран зураашаднай хүдөө нютагуудаар ябажа, Буряад оронойнгоо үзэсхэлэнтэ hайхан байгаалиие, ажалай түрүүшүүлые, малшад болон хонишодые шэнэ бүтээлнүүдтээ зураглаhаг гээшэ. Байгша ондо республикымнай уран зураашад зохёохы бэдэрэлгын экспедицидэ гарабад.

Залуу уран бэлигтэн Чингис Шенхоров Василий Николюк хоёрой анхаралые Түнхэнэй районой дабтагдашагүй шэнжэтэй газарнууд татаhан байна. Байгаалиие харуулhан ерээдүйн зурагуудта эскизүүдые тэдэнэр хэхэ. Мүн лэ районой колхоз, совхозуудаар ябажа, ажалай түрүүшүүлэй портредүүдые зураха ёhотой.

Буряадай АССР-эй арадай уран зурааша Т. А. Рудь, РСФСР-эй габьяата уран зурааша А. А. Окладников гэгшэд теплоходто hуужа, Сэлэнгэ мүрэнөөр аяншалгада гараба. Тэдэнэр гол түлэб байгаали болон хүдөөгэй ажалшадые зураглаха юм.

Байгша ондо үнгэргэгдэхэ бүхэсоюзна, бүхэроссин болон зоныш выставкэнүүдтэ республикымнай уран зураашад эртээнhээ бэлдэжэ эхилэнхэй. Жэшээлхэдэ, Москва хотодо «Газар ба хүн» гэhэн выставкэ намар нээгдэхэ. Хүршэ Шэтэ хотодо «БАМ баригдаа» гэжэ нэрлэгдэhэн выставкэ дэлгэгдэхэ. Республикымнай биирэ болон будагай бэлигтэн шэнэ зурагуудые выставкэдэ табихаяа бэлдэжэ байнхай.

Б. ДОРЖИЕВА.

АГИТ-ТАЛМАЙНУУДТА

Улаан-Үдэ хотын авиационно заводой хүдэлмэришэдэй ажаhуудаг «Восточный» гэжэ посёлогто байгша зун 6 агит-талмай нээгдэбэ. Тэдэниие баян дүршэлтэй коммунистнууд хүтэлбэрилнэ. Агит-талмайнуудта үнгэргэгдэхэ хэмжээ ябуулгануудай түсэбүүд табигданхай. Зунай сагта авиационно заводой хүдэлмэришэд Россин гүрэнэй бүридэлдэ Буряад ороной hайн дураараа ороhоор 325 жэлэй ойдо зорюулагдаhан лекцинүүдые шагнаха байна. Тиихэдэ ажалай болон дайнай ветерануудтай, заводой хүдэлмэрилэгшэдтэй, арадай депутадуудай Железнодорожно районно Советэй депутадуудай уулзалганууд үнгэргэгдэхэ, врачнууд болон багшанартай хөөрэлдөөнүүд эмхидхэгдэхэ.

Тиин «Восточный» посёлогто ажаhуугшадта hурагшад концерт болон кукольна зүжэг табиhан байна.

Манай корр.

ШАНДА ХҮРТЭБЭ

Агнуури — олзоборилгын 1983 оной эрхим ажахые элирүүлхэ талаар соносхогдоhон Бүхэсоюзна конкурсын дүнгүүд hаяхан гаргагдаба. Баунтын коопзверопромхозой коллектив абаhан социалис уялгануудаа нэрэтэй түрэтэйгөөр бэелүүлжэ, үнгэрэгшэ жэлдэ ажалай ехэхэн амжалта туйлаа. Ороноймнай 127 коопзверопромхозой дундаhаа онсо шалгарhан Баунтын агнуури-олзоборилгын ажахы 1983 оной ажалай дүнгүүдээр бүхэсоюзна конкурсдо гурбадахи hуури эзэлжэ, 1000 түхэригэй мүнгэн шанда, Центросоюзай Хүндэлэлэй грамотада хүртэбэ.

Нёдондоной олзоборилгын хаhые коопзверопромхозой коллектив hайн бэлэдхэлтэйгээр угтаа. Ангуушад буу зэбсэгээр, хабхаануудаар гүйсэд хангагдаhан байгаа. Үнгэрhэн жэлдэ ой тайгада нэгэ бааза шэнээр баригдаа, ангуушадай үбэлдөө байрлаха, амарха 49 гэр hэльбэн сэhэбарилагдаа. Холын гүн хүбшэдэ машинаар, вертолёдоор 180 олзоборилогшод буулгагдаа. Ангуушад «Буран» гэжэ снегоходые хэрэглэжэ, булганда табиhан зачгануудаа шалгадаг, туруушаа ангуудые буудадаг, тэдэнэй арhа, мяха машинаар шэрэдэг болонхой. Ан үсхэбэрилхэ hалбариие саашань үргэнөөр хүгжөөхэ талаар 70 мянган гаран түхэриг мүнгэн гаргашалагдаа.

Түрэл нютагайнгаа байгаалиин баялигые арьбадхаха, зүбөөр ашаглаха асуудалда агнууриин ажахын мэргэжэлтэд анхаралаа ехээр хандуулдаг юм. Коопзверопромхозой егерьнүүд 6 браконьерые барижа, тэдэниие хатуу хэhээлтэдэ хабаадуулаа. Нютагай хүн зоной дунда олзоборилгын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулдаг болонхой. Нёдондо охотоведүүд ангуушадтай 6 суглаан, 12 хөөрэлдөө үнгэргэhэн, 3 лекци уншаhан байна. Зэрлиг ангуудые хамгаалха, агнууриин журам нангинаар сахиха тухай мэдээсэлнүүд районой газетын хуудаhануудта 4 дахин толилогдоhон байна.

Үнгэрэгшэ жэлдэ Баунтын коопзверопромхоз гүрэндэ 477600 түхэригэй «зөөлэн алта» тушаажа, ангай арhа бэлэдхэхэ жэлэйнгээ түсэб 117 процент дүүргээ. Тэрэшэлэн үнгэрэгшэ жэлэй олзоборилгын үедэ 28298 хэрмэн, 502 булган, 5113 шандаган, 532 hолонго, 425 үен, 488 ондатра баригдаа. Гүрөөhэнэй, булганай, хандагайн 108,2 центнер мяхан, 1399 хүдүү, hойрнууд, 844,8 килограмм эм домто ургамалнууд бэлэдхэгдээ.

Коопзверопромхоздо агнууриhаа гадна тэжээмэл ангууд үсхэбэрилэгдэдэг гээшэ. Энэ ажахын зверобадуудаар эмэ песец бүхэнhөө долоон гүлгэ түлжүүлжэ, энэ ангай 3775 арhа гүрэндэ тушааhан байна. Эдэ ажахын олон hалбаринуудhаа дүн хамта 57 мянган гаран түхэригэй сэбэр олзо доход абтаа.

Байгша оной эхинhээ Баунтын коопзверопромхозой коллектив эршэмтэй ажалаараа шалгаржа, ангай арhа бэлэдхэхэ нэгэдэхи кварталай түсэб 167,1 процент дүүргэбэ. Хэрмэнэй 7042, шандаганай, 4046, булганай 319, hолонгын 157, үенэй 174, шэлүүhэнэй 17 арhан гүрэндэ тушаагдаа.

М. ГЫЛЫКОВ,
Буркоопсоюзай коопзверопромхозуудай трестын охотовед.

МЭРГЭЖЭЛЭЭРЭЭ ХЭН ТҮРҮҮЛЭЭБ?

Россин гүрэнэй бүридэлдэ Буряад ороной hайн дураараа ороhоор 325 жэлэй ойдо зорюулагдаhан «Мэргэжэлээрээ эрхимлэгшэ» гэhэн конкурс прибор бүтээлтын нэгэдэлдэ үнгэргэгдэбэ. Энэ үндэр нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө слесарьнүүд, токарьнууд болон фрезеровщигууд мэргэжэл шадабаряа харуулаа. Тэдэнэр бултадаа 5-дахи, 6-дахи разрядтай, дээдэ гарай хүдэлмэришэд юм. Конкурсдо хабаадагшадай хүдэлмэри хэдэн хэмжүүрээр сэгнэгдээ. Тусхайлбал, саг, шанар, хүдэлмэриин үе, технологи, мүн тиихэдэ теориин талаар табан асуудал конкурсдо дурадхагдаhан байгаа.

Мүрысөөнэй дүнгүүдээр фрезеровщигуудай дундаhаа В. Н. Безденежных, токарьнуудай дундаhаа Р. Н. Кочетов, слесарьнуудэй дундаhаа Ю. П. Киселов гэгшэдтэ нэгэдэхи hууринууд олгогдоо. Тэдэнэр нэгэдэлэйнгээ Хүндэлэлэй грамота болон мүнгэн шангуудаар урмашуулагдаба.

Л. БУЛДАЕВА.

БИБЛИОТЕКАРЬ

Ранжурово тосхоной соёлой байшанда мэдээжэ совет уран зохёолшо Василь Быковэй «Обелиск» гэhэн романаар Илалтын 40 жэлэй ойдо зорюулагдаhан уншагшадай конференци боложо, нютагай номдо дуратайшуулай анхарал татаа hэн. Улаан-Үдын соёл-гэгээрэлэй студентнэртэй суг библиотекарь Е. Д. Борбонова конференциие hонирхолтойгоор эмхидхэжэ шадаа.

Екатерина Доржиевна 1964 ондо Улаан-Үдын соёл-гэгээрэлэй училищи дүүргээд, библиотекареэр ажаллажа байнхай. Тэбхэр хорин жэлэй туршада нютагайнгаа библиотекые соёлой гуламтын нэгэн болгожо, ном тухай мэдэсэ дэлгэрүүлхэ талаар горитойхон оролдолго гаргаа. Таба мянга гаран номhоо бүридэhэн жасатай библиотекэдэнь Ранжурово тосхонойхид бултадаа шахуу уншагшадынь болонхой. Уншагшадай hонирхомоор элдэб выставкэнүүдые hара бүри дэлгээдэг. Тэрэ эдир уншагшадта мүн лэ ехэ анхарал хандуулдаг.

Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой арадай хиналтын бүлэгэй түрүүлэгшэ, партиин гэшүүн Е. Д. Борбонова уран hайханай харалгада эдэбхитэйгээр хабаададаг юм. Мүнөө Е. Д. Борбонова нүүдэл библиотекэнүүдые бүридхэжэ, Байгал далайн эрьедэ байhан загаhашадта айлшалан гараба.

Б. СОТНИЧ.
Кабанскын район.

ЗАВОДОЙ ТЕАТР

ЛВРЗ-гэй Соёлой ордоной дэргэдэ нёдондо hайн дуранай хүгжэмтэ комедиин театр эмхидхэгдээ hэн. hаяхан заводой хүдэлмэришэд болон алба хаагшадhаа бүридэhэн тус коллектив Е. Птичкинэй, «Бабий бунт» гэжэ оперетта табижа, «арадай» гэhэн нэрэ зэргэдэ хүртэбэ. Тус зохёолой удха М. Шолоховой «Доной рассказуудай» үндэhөөр гаргагданхай.

Дурсагдагша шог ёгто зүжэгые ород драмын театрай артист В. А. Невинский найруулан табиhан байна. Хормейстерынь Буряадай АССР-эй габьяата артист Ю. К. Шевченко.

А. АЛЕКСЕЕВ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаhанда: «Зунай бэлшээридэ» — түрүү бэшэг. «Партиин даабари гүйсэд бэелүүлэгдэхэ» — И. Казанцевай статья. Мэдээсэлнүүд.

Хоёрдохи хуудаhанда: «Бултанай анхаржа, оролдожо байхада...» В. Богдановай статья. «Тюк болгогдоhон сенаж» — Д. Убашеевэй статья. Редакцида ерэhэн бэшэгүүдhээ.

Гурбадахи хуудаhанда. «Нимэ хэмжээн байхагүй». — Л. Левченкын статья «Баяр баясхалан хүргэнэбди» — бэшэгүүдэй шэнжэлэл. Хилын саанаhаа абтаhан мэдээсэлнүүд.

Дүрбэдэхи хуудаhанда: Шэнэ hонинууд. Сатирын булан. Фото-мэдээсэлнүүд. Телевидениин долоон хоногой программа.

ТЕЛЕВИДЕНИ

Июниин 17-hоо 24 хүрэтэр

ВОСКРЕСЕНИ, 17

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55— Дамжуулгын программа. 9.00—«Время». 9.40 —«Зарядкада зогсогты!». 9.55— «Об Исландии». —баримтата фильм. 10.45 —«Будильник». 11.15 — «Советскэ Союзда алба хэнэб!». 12.15—«Элүүр энхэ байлга». 13.00—«Үглөөнэй почто»— хүгжэмтэ дамжуулга. 13.30— «Хүдөөгэй ажал хэрэгүүд». 14.30— «Хүгжэмтэ киоск». 15.00—«Шапка Мономаха»—үхибүүдтэ фильм. 16.05— Васнецовой музей. 16.25— Мультфильмнүүд. 16.55 —«Аяншалагшадай клуб». 18.00— «Мүнөөдэр—медицинскэ хүдэлмэрилэгшэдэй үдэр» СССР-эй элүүрые хамгаалгын министр С. П. Буренковтой хөөрэлдөөн. 18.15— Медицинскэ хүдэлмэрилэгшэдэй үдэртэ хүгжэмтэ дамжуулга. 19.00—Уласхоорондын шэнжэлэл. 19.45— Концерт. 20.25— И. Шток.— «Божественная комедия». ГАЦТК-гай фильм-зүжэг. 22.00—«Время». 22.35 — «Үдэшын аялга дуунууд». 23.05— Акробатикаар СССР-эй кубок. 23.50— Шэнэ hонин.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55— Дамжуулгын программа. 9.00— «Зарядкада зогсогты!». 9.20 —Баримтата фильмүүд. 9.40— Концерт 10.00—Ород хэлэн. 10.30— «Ад над облаками» — баримтата фильм. 11.00— Москвагай камерна хоорой концерт. 11.40 —Баримтата фильм. 12.00 — Концерт. 12.30— Бултанда зорюулагдаhан стадион. 13.00—«Башкирский мед» — баримтата фильм. 13.15— «Три карты» —фильм-балет. 14.30— «Ан амитадай аймагта». 15.30 — «Манай корреспондентнүүд хөөрэнэ». 16.00— Мульт... нууд. 16.15— Гайхамшаг... вет гүйсэдхэгшэд ... роондын шангай ... Р. Рождественскиин ... нүүдтэ. 17.45— «Два... на»—6 серитэй уран hайханай фильм. (5-дахи се...) —«Манай хачинараай... рэ». 19.30— «hаhана хэр». 20.30— Музейн... лон выставкын за... Гүрэнэй ородой музе... скульптура. 21.00— ... нойрсогты, багашуу... —Теннис. Дэвисэй ... СССР-эй ба Монак... лагдамал команданууд... «Время». 22.35— «Кл... пократа» — уран ... фильм.

ПОНЕДЕЛЬНИК, 18

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА.

Москва. 15.15 — Шэнэ hонин. 15.35 —Баримтата фильмүүд. 16.00 — «Звездочет». 16.50 — «Алые погоны» — үхибүүдтэ фильм. 1-дэхи сери.

Улаан-Үдэ. 18.00 — «Байгал» — нютагуудай hонин. 18.10 — «Нүхэр дуун». 18.55 —«Байгал»— мэдээсэлэй программа. 19.10— «Барилгашан».

Москва. 19.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 20.00 — «Хүнүүд ба ажал хэрэгүүдынь». Экономическа туршалгын хэгдэжэ байhан «Запорожтрансформатор» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэлэй хүдэлмэриин дүй дүршэл тухай. 20.35 — «Арктикадахи баатаршалга». 21.05—«Жизнь Берлиоза» — 6 серитэй уран hайханай фильм. 4-дэхи сери. 22.00 — «Время». 22.35— Футболой шэнжэлэл. 23.05— Василь Быковой зохёохы ажал ябуулгын хуудаhанууд. 23.35 — Баледэй артистнуудай концерт. 00.35 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 18.00 — Түбэй телевидениин болон Бүхэсоюзна радиогой ород арадай инструментнүүдэй академическэ оркестрэй концерт. 18.45 — «Эжын hургуули». 19.15 — «Хүхюун нотонууд». 19.30 — Баримтата фильм.

Улаан-Үдэ. 19.45 — ... холнууд. 19.55 — ... раха темэдэ баримта... 20.15 — Буряадай ... Гостелерадиогой зэ... струментнүүдэй ... концерт. 20.50 — ... бирь» — киножурн...

Москва. 21.00 — ... нойрсогты, багашуу... — Уласхоорондын ... 22.00 — «Время». ... «Сегодня или никог... hайханай фильм.

ВТОРНИК, 19

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00—«Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 9.55 —Футболой шэнжэлэл. 10.25 — «Верховина» дуулана, хатарна. 11.10 — Бидэнэртэй хамта, бидэнэр шэнгеэр, бидэнэрhээ үлүүгээр хэ. 12.10—«Жизнь Берлиоза» — 6 серитэй уран hайханай фильм. 4-дэхи сери. 13.00—Шэнэ hонин. (13.05 хүрэтэр). 15.15—Шэнэ hонин. 15.35—Баримтата фильм. 16.00 — «Үхибүүдтэ ангуудай гүлгэд тухай. 16.30 — «Бултанда зорюулагдаhан стадион». 17.00 — «Барилга ба архитектура» — киножурнал. 17.10 — Л. Леонов. «Нашествие». 17.50 — hурагшад СССР-эй арадай багша Г. А. Ивановатай уулзаха. 18.25—Концерт.

Улаан-Үдэ. 18.45—«Байгал» — нютагуудай hонин. 18.55—«Партиин шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн». 19.25 — «Байгал» —мэдээсэлэй программа.

Москва. 19.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 20.00 — Ветерануудай захилаар концерт. 20.35 — «Эрдэм ухаан ба ажабайдал». 21.05 — «Жизнь Берлиоза» — 6 серитэй уран hайханай фильм. 5-дахи сери. 22.00—«Время». 22.35 — Союзуудай байшенгай Колонно залhаа искусствын уран бэлигтэнэй концерт. 00.15 — «Мүнөөдэр —түби дэлхэй дээрэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.20 — Баримтата фильм. 9.30 — «Сегодня или никогда» — уран hайханай фильм. 10.55 — А. Гринэй ажаябадал ба номууд. 11.45 — «hурагшадта хилээмэн тухай». 12.30— Француз хэлэн. 13.00 — «Мустанг—иноходец» — үхибүүдтэ фильм. 14.10—Шатараар дэлхэйн чемпион А. Карповтай уулзалга. 14.50 — «Ород хэлэн»... «Эсэгэ ороной хүбүү... — «Эб найрамдал ... шуул». 16.25 — Шэ...

Улаан-Үдэ. 17.55 — ... дэлгэрүүлгын филь...

Москва. 18.45 — ... үзэраа шэглэл». 19.30 ... дай аялга дуунууд.

Улаан-Үдэ. 19.45 — ... айлшад». 20.20 — ... ороной гар бэлиг.

Москва. 21.00 — нойрсогты, багашуу... — «Т. Г. Шевченкы... 21.50 — Баримтата ... 22.00 — «Время». ... «Вальс» — уран ... фильм.

СРЕДА, 20

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00—«Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 9.55 — Новосибирскын камерна хоорой концерт. 10.15—«Аяншалагшадай клуб». 11.15 — Мультфильмнүүд. 11.40 — «Жизнь Берлиоза»—6 серитэй уран hайханай фильм. 5-дахи сери. 12.35 — «Эти нетипичные мужчины» — баримтата фильм. 13.05—Шэнэ hонин (13.10 хүрэтэр). 15.15—Шэнэ hонин. 15.35 — Баримтата фильмүүд. 16.10—«Дохёогоо үгыт, горнистнууд». 16.45 — «Алые погоны»—уран hайханай фильм. 2-дохи сери. 17.50 — Манай корреспондентнүүд хөөрэнэ. 18.20 — Телеочерк. 18.55 — Эб найрамдал ба залуушуул.

Улаан-Үдэ. 19.30 — «Байгал» —нютагуудай hонин.

Москва. 19.45 — «Мүнөөдэр—түби дэлхэй дээрэ».

Улаан-Үдэ. 20.00—«Время». 20.20—«Арадай хиналтын экран».

Москва. 20.55—Эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 21.05—«Жизнь Берлиоза»—6 серитэй уран hайханай фильм. 6-дахи сери. 22.00 — «Время». 22.35—Баримтата экран. 23.35 — «Долоон хоногой спорт». 00.05—«Эрдэм ухаан ба техникэ». 00.15 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.20—Эрдэм дэлгэрүүлгын фильмүүд. 9.35—«Вальс»—уран hайханай фильм. 10.40—«Гэр бүлэ ба hургуули». 11.10—Юрэнхы биологи. 11.40—Немец хэлэн. 12.10 — «...16 хүрэтэр ба тэрээнhээ дээшэ». 12.55— «Охотник за браконьерами» — үхибүүдтэ фильм. 14.10—«Эрдэм ухаан ба ажабайдал». 14.40 — «Будильник». 15.10—«И. Грозныи үе саг». 15.55—Шэнэ hонин.

Улаан-Үдэ. 18.35—«Таанадта, агитаторнууд болон политинформаторнууд». — «Хүдэлмэришэдэй hуурияа оло».

Москва. 19.30 — Д... кович. Кантата.

Улаан-Үдэ. 19.45 — ... холнууд.

Москва. 20.00 — ... фильм. 20.10—Арадай ... бэлиг.

Улаан-Үдэ. 20.55 — ... тэ забhарлалга.

Москва. 21.00 — нойрсогты, багашуу... —«Хүн ба хуули»... Эрдэм дэлгэрүүлг... 22.00 — «Время». ... «Небесные тропы» ... hайханай фильм.

ЧЕТВЕРГ, 21

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00—«Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 9.55 — «Балерина Кунакова» — фильм-концерт. 10.40—«Мэдээжэ аад, юрэ бусын юумэн». 11.40—«Жизнь Берлиоза» — 6 серитэй уран hайханай фильм. 6-дахи сери. 12.35—Эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 12.55—Шэнэ hонин. (13.00 хүрэтэр). 15.15 — Шэнэ hонин. 15.35 — «Хүн ба байгаали». 16.15—Ород хэлэн. 16.50 — Граждан авиациин онсо шухаг самолёдуудые шэнэдхэн заhалга тухай. 16.05 — «Делюсь сокровенным» — хүгжэмтэ фильм. 17.45—«...16 хүрэтэр ба тэрээнhээ дээшэ». 18.30—Шатарай hургуули. 19.00 — Олон түмэн ажалшадай ленинскэ университет. 19.30 — эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 19.45—«Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ».

Улаан-Үдэ. 20.00—«Байгал» —нютагуудай hонин. 20.10 — Уласхоорондын шэнжэлэл (буряадаар). 20.25—«Байгал» — мэдээсэлэй программа. 20.45 — Киноочерк.

Москва. 20.55 — Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнай жэлнүүдтэ гаргагдаhан дайшалхы кино-суглуулбаринуудай хуудаhануудаар. 22.00 —«Время». 22.35 — Гүрэнэй Хойто зүгэй ород арадай академическэ хоорой концерт. 23.25 — Баримтата фильм. 23.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.20 — «Каменец-Подольский» — Баримтата фильм. 9.40 — Үхибүүдтэ уран hайханай богони фильмүүд. 10.50 — Испан хэлэн. 11.20 — Географи. hурагшадай бэшэгүүдтэ харюунууд. 11.50—Мультфильмнүүд. 12.20 — Багшада хүгжэмэй хэшээл. 13.20 — «Перстень княгини Анны» уран hайханай фильм. Польшо. 14.45—«Эжын hургуули». 15.15—Кировэй телестудиин программа. 16.20 — «Дохёогоо үгыт, горнистнууд». 16.55—Шэнэ hонин.

Улаан-Үдэ. 19.0... холнууд. 19.10 ... —манай гэр». 19.50 ... очерк.

Москва. 20.00 ... Үлгын дуун. 20.05 ... фильмнүүд. 20.25 ... шүлэгүүдэй найруул...

Улаан-Үдэ. 20.55— ... тэ забhарлалга.

Москва. 21.00— ... нойрсогты, багашуу... —В. И. Савинай ду... волейболоор уласхоо... мүрысөөн. СССР-эй ... ЧССР-эй суглуулагда... мандануудууд. 21.45— ... биль ба автомобил... дуратайшуул. 22.00— ... 22.35— «Тяжелая во... hайханай фильм.

ПЯТНИЦА, 22.

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 —«Время». 9.40— Үглөөнэй гимнастика. 9.55— Гүрэнэй Н. Осиповой нэрэмжэтэ академическэ ород арадай оркестрэй концерт. 10.40— Шадамар гарнууд. 11.10—«Воспоминание о бригантине». 11.30— «Пятерка отважных»— уран hайханай фильм. 12.45— Концерт. 13.15 Шэнэ hонин. (13.20 хүрэтэр). 15.15— Шэнэ hонин. 15.30— Баримтата фильмүүд. 16.20— Эрдэмтэд —Москва шадарай агропромышленна комплексдо. 16.50— «Алые погоны»—уран hайханай фильм. 3-дахи сери.

Улаан-Үдэ. 17.25— «Байгал» —мэдээсэлэй программа. 18.10 — «Сэлэнгэ» — киножурнал.

Москва. 18.40— Түүхын хуудаhанууд.

Улаан-Үдэ. 11.30— «Байгал» —нютагуудай hонин.

Москва. 19.45— «Мүнөөдэр —түби дэлхэй дээрэ». 20.00 —«Хани харилсаан». 20. 25—«Бессмертный гарнизон» — уран hайханай фильм. 22.00—«Время». 22.35— Хоёр дахин Улаан тугта А. Александровай нэрэмжэтэ Совет Армиин дуу, хатарай академическэ ансамблиин концерт. 23.35—Мотоспортоор уласхоорондын мүрысөөн. ЧССР-hээ дамжуулагдаха. 00.05— Баримтата фильм. 00.15— «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.20— Мультфильм. 9.40 — «Тяжелая вода»— уран hайханай фильм. 11.05— Англи хэлэн. 11.35 — Ф. Листын ажаябадал ба зохёохы ажал ябуулга. 12.35— «Ажабайдалай хараа зам». 13.20 —«Зеленый патруль»— үхибүүдтэ фильм. 14.30—Баримтата фильмүүд. 15.00— «Хуули мэдэхэ гүш... «Оперно сценын ... шад». 16.20— Ш... 17.55—С. Франк. Хү... —Мультфильмнүүд.

Улаан-Үдэ. 18.40 ... раар дэлхэйн чем... Карповтай уулзалга.

Москва. 19.30— ... хэндэнь —наран... «Амгалан нойрсо... шуул». 21.20— В. И. ... дурасхаалда ... уласхоорондын ... (эрэшүүл). Кубын ... эй суглуулагдамал ... нууд. 22.00—«Время»...

СУББОТО, 23.

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00—«Время». 9.40 —Үхибүүдтэ хүгжэмтэ дамжуулга. 10.40 — «Спортлотогой» 25-дахи тираж. 10.50— «hайн эд бараа — элбэг ехээр». 11.20— Уран зураашад тухай хөөрөөнүүд. 11.50— «Булаг». 12.20 — Баримтата фильм. 12.40— Поэзи, М. Светлов. 13.50— «Нүхэр дуун»— бүхэсоюзна телеконкурс. 14.25 — Еврейскэ автономито областиин байгуулагдаhаар 50 жэлэй ойдо. КПСС-эй ЦК-гай гэшүүндэ кандидат Еврейскэ автономито областиин партиин обкомой нэгэдэхи секретарь Б. Шапиро дамжуулгада хабаадаха. 14.55— «Фрейлекс» ансамблиин концерт. 15.10 — «Гэр бүлэ ба hургуули». 15.40 —«Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 15.55— «Про Красную Шапочку»— үхибүүдтэ фильм. 1-дэхи, 2-дохи сери. 18.10— Политическэ шэнжэлэгшэ В. П. Бекетовэй хөөрөөн. 18.40— «Ан амитадай аймагта». 19.40 —Эб найрамдал хамгаалха совет комитедэй түрүүлэгшэ Ю. А. Жуковай хөөрөөн. 20.10 —Мультфильм. 20.30— «Хабаяа туршая, басагад». Хүнгэн промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдтэй уулзалга. 22.00—«Время». 22.35— Концерт. 23.00— Футболоор СССР-эй чемпионат. ЦСКА— —«Днепр». 00.45—Шэнэ hонин. 01.00—Футболоор СССР-эй чемпионат. «Динамо» (Киев) — «Спартак». 2-дохи шата.

Москва. 9.00— Үглөөнэй гимнастика. 9.15— «Элүүр энхэ байха гээ hаа». 9.30—«Поэзи» —альманах. 10.20— «Үглөөнэй почто»—хүгжэмтэ дамжуулга. 10.50— Хүнгэн атлетигээр бүхэсоюзна мүрысөөн. 11.35— «Происшествие в каникулы»— үхибүүдтэ фильм. 12.40— Туркмениин телестудиин программа. 13.45— Телевикторина. 14.50— ... фронт тухай ню... гүй үнэн үгэ». 15.40 ... по ранению»—Мос... га Броннодохи ... фильм-зүжэг. 17.55 ... тэ киоск. 18.25— ... шадай анхаралда. ... «Элүүр энхэ байлга»... Уран зохёолшо ба ... 20.45— Уласхооронд... жэлэл. 21.00—«Амгалан нойр... согты, багашуул»... Эрдэм дэлгэрүүлг... 21.20—Н. Некрасов... нууд». 22.00—«Время»... —«Три дня в Мос... hайханай фильм.

ВОСКРЕСЕНИ, 24.

СОВЕТ ЗАЛУУШУУЛАЙ ҮДЭР

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00—«Время». 9.40 —«Зарядкада зогсогты». 9.55 —Совет залуушуулай үдэртэ Баримтата фильмүүд. 10.25—«Будильник». 10.55— «Советскэ Союзда алба хэнэб». 11.55 —«Элүүр энхэ байлга». 12.40 — «Үглөөнэй почто» —хүгжэмтэ дамжуулга. 13.10—«Совет газар дээрэ уулзалга». 13.25 —«Хүдөөгэй ажал хэрэгүүд». 14.25— Хүгжэмтэ киоск. 14.55 —«Мы— взрослые» —уран hайханай фильм. 16.05— Футболоор Европын чемпионат. Франциhаа дамжуулагдаха. 17.35— «Аяншалагшадай клуб», 18.35 — «Циркын аренэдэ». 19.05— Уласхоорондын шэнжэлэл. 19.35— Арадай аялга дуунууд. 19.50— Мультфильмнүүд. 20.35—Баримтата фильм. 21.10—«Динамо» гэжэ Спортын ордондо митинг-концерт. 22.00—«Время». 22.35—Р. Щедрин. Оркестртэй хамта фортепьяно дээрэ гүйсэдхэгдэхэ. 2-дохи номерой концерт. 23.00 —Футболоор СССР-эй кубок. Түгэсхэл. «Динамо» (М) —«Зенит». 23.45— Шэнэ hонин.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00— «Зарядкада зогсогты». 9.15— Баримтата фильм. 9.35— Р. Шуманай концертнэ этюдүүд. РСФСР-эй габьяата артист В. Васильев гүйсэдхэхэ. 10.00—«Ород хэлэн». 10.30— Хүнгэн атлетигээр бүхэсоюзна мүрысөөн. 11.00— П. И. Чайковский. 5-дахи номерой симфони. 11.50— Мариин телестудиин программа. 12.40— Спортивна программа. 13.15— «Мэдээжэ аад, юрэ бусын юумэн». 14.15— «Газар дээрэ, огторгойдо, далай дээрэ». 14.45— «Скрываются от возмездия»— баримтата фильм. 15.35—Карелиин телевидениин болон радиогой симфоническа оркестрэй концерт. 16.05 —«Делегат съезда Дмитрий Ульянов»— баримтата фильм. 16.35— Манай корр... нууд хөөрэнэ. 17... капитана» — 6 се... hайханай фильм. ... ри. 18.10— «Музейн... выставкын залнууд... —Гайхамшагта со... хэгшэд— ленин... лауреадууд. Р. Р... скиин концертнүүд... «Хүн—газарай эзэн... Уран hайханай ... СССР-эй чемпиона... «Амгалан нойрсо... шуул». 21.15 — ... ажаябадал ба зо... ябуулга тухай. 22... 22.35— «Здравствуй... ехал»— уран hайха...

Редактор ... П. Н. НИ...

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ ул. КАЛАНДАРИШВИЛИ, 23, редактор—2-50-96, приемная—2-54-54, зам. редактора—2-68-08, зам. редактора—2-62-62, отв. секретарь—2-50-52, секретариат—2-66-76, отделы: партийной жизни—2-34-05, пропаганды—2-56-23, промышленности и строительства—2-61-35, сельского хозяйства—2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта—2-69-58, культуры и школ—2-60-21, 2-57-63, информации—2-60-91, переводов—2-54-93, писем и селькоров—2-67-81, корректорская—2-33-61, выпускающие —2-35-95, отдел объявлений—2-65-54.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств, полиграфии и книжной торговли г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 35. Н-04570 Заказ № 139. Индекс 04649.